НІВА

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 52 (565) ГОД XI БЕЛАСТОК, 25 СНЕЖНЯ 1966 г. ЦАНА 60 гр.

У НУМАРЫ У НУМАРЫ

З ЖЫЦЦЯ БГКТ

КАНФЕРЭНЦЫЯ САКОЛЬСКАГА АДДЗЕЛА

9 снежня гэтага года адбылася канферэнцыя Сакольскага аддзела БГКТ. На яе былі запрошаны старшыні і сакратары гурткоў БГКТ, прадстаўнікі павятовых улад, а таксама ў паразуменні з Павятовым камітэтам ПАРП прыбылі сакратары грамадскіх камітэтаў і сакратары некаторых партыйных арганізацый ПАРП з тых мясцовасцей, у якіх разгортвае працу БГКТ. Мэта канферэнцыі была наступная: «Заданні БГКТ на зімовы перыяд».

Прачытаў іх старшыня аддзела Аляксандр Рафаловіч. У яго дакладзе галоўны націск быў пакладзены на развіццё аматарскага руху, на рост арганізацыі і аплачванне членскіх складчын, на пабольшванне падпісчыкаў «Нівы», на неабходнасць абслужвання вясковых гурткоў праз актыў аддзела. З даклада і з дыскусіі вынікала, што мастацкай самадзейнасцю ў апошнім часе жывуць толькі гурткі ў Крушынянах і Піражках.

У час дыскусіі шмат увагі звярталася на беларускае школьніцтва, на атмасферу мала спрыяльную да навучання роднай мовы. Гэтым справам прысвяціў сваё выступленне прадстаўнік КП, сакратар гарадскога камітэта ПАРП у Саколцы, Яўген Аўгустынчык. Прадстаўнік аддзела асветы грам. Карпеня запрапанавала арганізаваць у Саколцы навучанне беларускай мовы.

Сакратары грамадскіх камітэтаў ПАРП звярталі ўвагу на неабходнасць супрацоўніцтва БГКТ з іншымі арганізацыямі, а перш за ўсё маладзёжнымі. Канферэнцыю ў Саколцы абслугоўваў сакратар ГП БГКТ Уладзімір Юзвюк.

(мх)

АБ ПАСТУЛАТАХ У АДРАС «НІВЫ»

Як мы ўжо паведамлялі, апошняе пленарнае пасяджэнне ГП БГКТ правodзіла ацэнку «Нівы», на якім былі ўзняты некаторыя цікавыя прапановы і пастулаты ў адрас рэдакцыі. У сувязі з гэтым 12 снежня гэтага года Прэзідыум ГП БГКТ супольна з рэдакцыйнай калегіяй «Нівы» абмеркавалі спосабы рэалізацыі гэтых прапаноў і пастулатаў.

Пастаноўлена, што рэдакцыя «Нівы» супольна з ГП пачыніць шэраг крокаў адносна павелічэння падпісчыкаў «Нівы». Перш за ўсё супольныя намаганні ахопяць тыя раёны беларускага асяроддзя, дзе вельмі мала, або зусім няма падпісчыкаў. З гэтай мэтай у тыя мясцовасці ГП будзе накіроўваць эстраду «Лявоніха» і кінаперасоўку. Перад канцэртамі і фільмамі будуць праводзіцца гутаркі аб «Ніве» і аб неабходнасці падпіскі на часопіс на роднай мове. Журналісты «Нівы» пачнуць больш пісаць аб хвалюючых справах тых аколіц.

Рэдакцыя пастанавіла ў кожным павеце ў час квартальных нарад паштоўцаў уручаць рэчавыя ўзнагароды пісьманосцам за вынікі ў пашырэнні падпісчыкаў. Рэдакцыя зробіць намаганні адносна пашырэння сеткі вясковых карэспандэнтаў, паляпшэнні якасці здымак і якасці публікаваных матэрыялаў.

(мх)

НАШЫМ ЧЫТАЧАМ І СІМПАТЫКАМ ШЛЕМ САРДЭЧНЫЯ СВЯТОЧНЫЯ ПАЖАДАННІ.

НІВА

Вераніка Трапачынская-Агарак у 1938 годзе.

САРДЭЧНЫ СЯБАР БЕЛАРУСАЎ

Інтэрв'ю з дачкой Веранікі Трапачынскай — Агарак — навуковым працаўніком япаністыкі Варшаўскага ўніверсітэта, Галінай Агарак — Чой.

1. Ваша Маці з'яўляецца аўтарам хвалюючай кніжкі аб Беларусі. У сувязі з тым хочам звярнуцца да Вас з просьбаю адказаць на некалькі пытанняў. На пачатку мы хацелі б пачуць, якім з'яўляецца генезіс «Лясных Долаў»?

«Лясныя Долы» адносяцца да таго тыпу кніг, якія павінны быць напісаны, таму што тэма «ходзіць» за пісьменнікам. Перажыванні першых гадоў самастойнага жыцця і працы на беларускай вёсцы, уласціва складзеная ацэнка таго, што там адбывалася ў гэтым часе, чароўнасць беларускага краявіду, які запамятаўся раз на заўсёды, прыгажосць беларускіх народных песень, усё гэта «шукала сабе выхаду» і сталася напэўна імпульсам для напісання гэтай аповесці.

2. У «Лясных Долах» адчуваецца ад пачатку да канца пачуццё вялікай сардэчнасці, якім дарыць аўтар сваіх галоўных герояў. Маецца нават уражанне, што пісьменнік ідэалізуе постаці беларусаў і асабліва дзяцей. Чым можна растлумачыць такі стан рэчаў?

Мне цяжка аўтарытатыўна выказацца на гэту тэму. Несумненна, цёплыя адносіны да беларускай вёскі і яе прадстаўнікоў — гэта выпадковая асабістых уражанняў і пазнейшага прадумання. Думаю таксама, што Маці спецыяльна крыху ідэалізавала беларусаў, каб тым больш востра выступілі рысы людзей, якія прадстаўлялі ўладу і палітыку тагачаснай польскай дзяржавы адносна нацыянальнай меншасці.

Адносна дзіцячых постацей — мне здаецца, што знайшлі тут сваё адлюстраванне адносіны Маці да дзяцей наогул. Адносілася да іх сур'ёзна, як да «малых людзей», умела ўнікнуць у свет іх перажыванняў і летуценняў, да кож-

(Працяг на стар. 5)

ШТО РОБІЦЦА З НАШЫМІ ГАСПАДАРКАМІ?

Нашы гаспадаркі, нашы гаспадарачкі: хата, хлеў ды гумно (клуня). Не кожны мае гумно. А за гумнамі каменістыя палоскі аж па небакрай.

Здавалася б, няма ўжо на свеце такіх, што пагналіся б за гаспадаркаю. З кім не пагавары, ніхто не хоча зямлі. Аднак, усё гэта і так, і не. Заўважаем, што адбываецца дзяльба гаспадарак, дзяльба зямлі. У Сакольскім павеце за апошнія пяць гадоў налічана васемсот пятнаццаць гаспадарак, велічынёю па паўгектара зямлі! Мо' гэта і смешнае, але праўдзівае. А гаспадарак велічынёю ад двух да пяці гектараў стала **менш**, многа менш, бо аж на 236. Гэтаксама — бо на 128 — паменшаў лік гаспадарак, велічынёю ад пяці да сямі гектараў.

Гаспадаркі драбнеюць.

Па павятовых «ужэндах» валэндаюцца тысячы спраў, звязаныя з дзяльбою. Спецыяльна падкрэсліваю тут усходнія паветы. У заходніх паветах ваяводства бацькоўская дзяльба гаспадаркі невядомая, прапала даўно. Там аб усім рашае суд, ён прызнае або не прызнае таму ці другому сыну частку бацькаўшчыны. У нас гаспадарку дзеліць бацька, усім сынам больш-менш па роўнай частцы, хаця і малой. Адсюль бяруцца малыя гаспадаркі, ад якіх няма нікому карысці — ні гаспадару, ні «ужэндаві».

У Беластоку паўжартам кажуць, што ва ўсходніх паветах трэба наняць дадатковых «ужэнднікаў» да разгляду бацькоўскіх дзельбаў гаспадарак. Улады маюць жаль да натарыусаў, якія лёгкадумна даюць правамоцнасць такой дзяльбе.

Павелічэнне колькасці малых гаспадарачак можа насунуць думку, што замала маем зямлі, ёсць голад на зямлю. Нічога падобнага! Ляжаць тысячы гектараў аблогаў, зусім пакінутых гаспадарак. Нягледзячы на гэта, родзяцца новыя гаспадарачкі. І ў гэтым месцы натыкаемся на звычайную людскую хітрасць, хаця і смутную: ляпей працаваць на пару гаспадарачках, чым на адной гаспадарцы, на якую шлюць больш падатак. Гэта па-першае. А, па-другое, той сын, які застаецца на бацькаўшчыне, вымушаны няпісаным сямейным законам даваць рэкампенсату сваім братам і сёстрам, што жывуць у горадзе, і яны як бы пакінулі яму, так сказаць, свае часці гаспадаркі.

Гаспадар, маючы сыноў і дочак у горадзе, дзеліць на іх па пару гектараў, бы пасаг. Але зямлю абрабляе сам. Карысць з гэтакай дзяльбы такая, што прыходзяць меншыя падаткі на ўсе гэтыя паругектаровыя гаспадарачкі, якія фактычна з'яўляюцца адною гаспадаркаю.

(Працяг на стар. 4)

У нацыянальнай камісіі пры ВК ПАРП

6 снежня г.г. у Гайнаўцы адбылося выязное пасяджэнне Нацыянальнай камісіі пры Ваяводскім камітэце Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку.

У парадку дня стаялі: інфармацыя аб працы Гайнаўскага праўлення аддзела БГКТ і інфармацыя аб рэалізацыі пастаноў экзекутывы ВК ПАРП у Беластоку з дня 19. II. 1965 г. адносна напрамкаў дзейнасці нацыянальных таварыстваў. Працу Гайнаўскага праўлення БГКТ, як і рэалізацыю пастаноў экзекутывы Ваяводскага камітэта, камісія ацаніла станоўча. У дыскусіі над недахопамі ў працы нашага таварыства на Гайнаўшчыне выдзяліліся дзве асноўныя справы: недастатковы кантакт праўлення з гурткамі і неабходнасць ахапіць апекай калектывы мастацкай самадзейнасці, якія адчуваюць у гэтым вялікую патрэбу, асабліва ў забеспячэнні іх добрым рэпертуарам.

З іншых цікавейшых прапаноў, якія паставілі ўдзельнікі нарады, гэта прапановы арганізаваць у Беластоку штогадовыя агляды нацыянальных калектываў мастацкай самадзейнасці, на якіх паасобныя таварыствы паказвалі б вынікі сваёй працы ў гэтай галіне, і стварэнне ў Беластоку Дома дружбы, у якім знайшлі б месца для працы ўсе дзейнічаючыя ў ваяводстве нацыянальныя таварыствы.

Новыя вершы

Максім Танк

*

Сэрца маё — суверэнная дзяржава.
У ім заўсёды прыстанішча мелі
Людзі, пазбаўленыя нелюдзямі права,
Сцягі, што на барыкадах гарэлі.

Думы, якім кайданы гразілі,
Песні, якіх у сусветных абшарах
Шукаюць варожыя эскадрыллі,
Занепакоеныя радары.

Сэрца маё да канца, пакуль б'ецца,
Будзе прыстанішчам ад гора.
Сёння ў ім спяць В'етнама дзеці
Пасля амерыканскіх бамбардзіровак.

Падзеі • Здарэнні • Факты • Камэнтары • Весткі

СВЕТ

ЭСКАЛАЦЫЯ ЦЫНІЗМУ

Амерыканскія налёты на сталіцу Дэмакратычнай Рэпублікі В'етнама **ўстрасянулі** не толькі **сусветнай грамадскай думкаю,** але і **сумленнем.** Падаючыя бомбы на шчыльна заселеныя раёны Ганоі сведчаць не толькі аб эскалацыі агрэсіі, але і эскалацыі цынізму.

ЗША імкнуцца пераўтварыць сваю агрэсію ў В'етнаме ў міжнародную вайну. Звярнуліся яны да **Турцыі,** каб тая прыняла ўдзел у вайне. Але тут пачулі адказ: **«не можа быць нават і мовы аб высылцы турэцкай арміі ў В'етнам».** Прадстаўнік турэцкага ўрада заявіў, што Турцыі разыходзіцца аб тое, каб мець магчыма найлепшыя суадносіны з суседзямі, у тым з СССР і іншымі краінамі Усходу.

ДЭКЛАРАЦЫЯ КІЗІНГЕРА

Пакуль што цяжка акрэсліць палітыку новага ўрада ФРГ, і з ацэнкай яе трэба будзе пачакаць, таму што **ў дэкларацыі няма канкрэтаў і ёсць вельмі многа недагаворак.** У дэкларацыі адчуваецца **новую форму, новы стыль,** але **старую палітыку.** Кізінгер адкінуў старыя фармуліроўкі, гаварыў аб пакутах польскага народа, але заявіў, што справы граніцы павінны быць узгоднены з будучай «агульнагерманскай дзяржавай». ФРГ, гаворыцца ў дэкларацыі, рэзігнуе з уладання нацыянальнай атамнай зброяй (бо на гэта не згодзіцца ніякая дзяржава), але нічога не ўспамінаецца аб тым, што ёсць іншыя дарогі доступу да тэрмаядзернай зброі ФРГ. Трэба дадаць, што Кізінгер усё гаварыў вельмі гладка. З'яўляецца ён дасканалым аратарам. Свайго часу напісаў і апублікаваў нават томік паэзіі. **Але аб палітыцы сведчаць не словы, а ўчынкі.**

У СССР

Больш чым паўтары тысячы дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР прыймала ўдзел у другой сесіі савецкага парламента. На сесіі зацверджана асноўныя дакументы, якія датычаць савецкай гаспадаркі ў наступным годзе. Савецкі ўрад, з погляду на завостраную міжнародную абстаноўку выкліканую агрэсіяй ЗША ў В'етнаме, у будучым годзе павялічвае свой ваенны бюджэт з **13,4** мільярда да **14,5** мільярда рублёў.

Міма таго правільнае развіццё гаспадаркі СССР дасць магчымасць у 1967 годзе **павялічыць заработкі і даходы** ў сярэднім **на 6,7%.**

НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ СПРАВЫ

Сакратарыят ЦК Камуністычнай партыі Славакіі стварыў спецыяльную рабочую групу, якая будзе займацца сітуацыяй насельніцтва вянгерскага паходжання, якое жыве ў Славакіі.

МАРШАЛЫ Ў ФІЛЬМЕ

Маршалы **Г. Жукаў, І. Конеў і К. Ракасоўскі** выступяць у фільме аб Маскоўскай бітве. Будзе ён складацца як бы з трох частак: дакументальныя здымкі, сцэны цяперашніх кіназдымак, дзе разыгрываліся асноўныя баі, і з размоў-успамінаў трох маршалаў. **А. К.**

БССР

ПРАЕКТ

Бюро ЦК КП Беларусі і Савет Міністраў БССР разгледзелі праект плана развіцця народнай гаспадаркі Беларусі на 1967 г. Узята пад увагу найноўшыя метады кіравання прамысловасцю.

ФЕСТЫВАЛЬ

На Беларусі адбываецца фестываль мастацкай самадзейнасці, прысвечаны 50-годдзю Савецкай улады.

УСТАНОЎЧЫ

У Мінску 7 снежня г. г. адбыўся ўстаноўчы з'езд Беларускага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры.

КАЛІНІН

12 снежня раптоўна памёр на 65 годзе жыцця Пятро Калінін — вядомы дзеяч Кампартыі Беларусі, былы начальнік Беларускага штаба партызанскага руху ў час вайны.

Калінін нарадзіўся ў Альхоўцы на Віцебшчыне.

40-ГОДДЗЕ

У Віцебску ўрачыста адсвяткавана 40-годдзе мясцовага Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

ПРЭМ'ЕРА

У Гродзенскім драматычным тэатры адбылася прэм'ера спектакля «Змацаваныя крывёю». Новая п'еса, напісаная беларускім драматургам Мікалаем Гарулёвым, расказвае аб барацьбе народных мсціўцаў Беларусі з акупантамі, аб нарадзінах дружбы савецкіх людзей з немцамі-антыфашыстамі.

БРЭСТ

Брэсту спаўняецца 950 год. Паводле старых летапісаў, існаваў ён ужо ў 1017 годзе. Старажытны Брэст знаходзіўся якраз на тым месцы, дзе ўзвышаюцца бастыёны вядомай Брэсцкай крэпасці.

ДЭБЮТ

У Мінску адбыўся першы сольны канцэрт маладога таленавітага беларускага спевака Віктара Вуячыча. Яго выканаўчае майстэрства ацэньваецца высока. Аднак, як заўважылі газеты, Вуячыч надта рэдка спявае беларускія песні.

«МУЖЫЦКАЯ ПРАЎДА»

У фондзе рэдкіх кніг Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя Леніна выпадкова знойдзена газету «Мужыцкая праўда» і лістоўкі Кастуся Каліноўскага.

«Мужыцкая праўда» друкавалася нелегальна ў Беластоку ў час Студзеньскага паўстання 1863 года.

НАРАДА

Гомельскі абком Беларускай кампартыі правёў нараду журналістаў, на якой абмяркоўвалася, між іншым, справу паляпшэння вонкавага выгляду газет і іх рэдакцыйнага ўзроўню.

ЭСПЕРАНТА

У Мінску міжнародную мову эсперанта вывучаюць у некаторых вышэйшых школах і ўстановах. Мінскія эсперантысты падтрымоўваюць сувязі з эсперантыстамі Балгарыі, Венгрыі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Англіі, Польшчы, ЗША, Францыі, Чэхаславакіі, Японіі, Новай Зеландыі. **(С. Я.)**

ПОЛЬШЧА

ЗАЯВА

У сувязі з варварскімі бамбардзіроўкамі сталіцы Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнама польскі ўрад апублікаваў заяву, у якой між іншым чытаем:

«Ад імя ўсяго польскага народа ўрад ПНР патрабуе заканчэння агрэсіі, безагаворачнага ўстрымання зверскіх бамбардзіровак В'етнама амерыканскімі самалётамі, выражае салідарнасць з в'етнамскім народам у яго справядлівай барацьбе за свабоду».

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ МАШЫНЫ

За тры кварталы гэтага года продана гаспадарам сельскагаспадарчых машын за агульную суму 4 645 мільёнаў злотых. За цэлы 1965 год гаспадары закупілі сельскагаспадарчых машын на агульную суму 4 066 мільёнаў злотых.

ДЗЯРЖАВА ВЁСЦЫ

Сельскагаспадарчы банк супольна з Ашчадна-пазыкавай спулдзельняй (СОП) у гэтым годзе пераказалі вёсцы каля 17,5 мільярда злотых крэдыту на рознага роду інвестыцыі. Большасць пераказаных сродкаў прызначана на будаўніцтва і рамонты.

КАМУНІКАЦЫЯ Ў ЧАС КАЛЯД

Агулам у перыяд каляд польская чыгунка пусціла ў ход 78 дадатковых цягнікоў, а аўтобусная камунікацыя (ПКС) звыш 1000 аўтобусаў. На многія цягнікі, асабліва экспрэсныя, білеты былі выкуплены задоўга да каляд.

СТРУКТУРА ЎЗРОСТУ

Галоўнае бюро статыстыкі апрацавала інфармацыю на тэму структуры ўзросту насельніцтва Польшчы.

З інфармацыі вынікае, што ад 1960 года зменшылася колькасць дзяцей ва ўзросце да 4 гадоў з 3 420 000 да 2 766 000. Узрасла тым часам колькасць насельніцтва амаль усіх старэйшых груп. Найбольш прыбыло насельніцтва ў групе ўзросту 15—19 гадоў. Пабольшылася яго на звыш мільён у параўнанні з 1960 годам. (У 1960 г. было 1 934 000, а зараз — 3 023 000).

У 1960 годзе было ў краіне 2 848 000 людзей ва ўзросце звыш 60 гадоў, зараз іх — 3 500 000.

ВЁСКА І ГОРАД

У сераду 14 снежня выраўнялася ў нашай краіне колькасць людзей пражываючых у горадзе і ў вёсцы (дагэтуль большасць пражывала ў вёсцы). Прынята ўмоўна, што гэтую важную дэмаграфічную падзею сімвалізаваць будзе дзіця, якое народзіцца ў Любіне ў Вроцлаўскім ваяводстве. «Пераломным» нованароджаным аказаўся сын Антонія і Ядвігі Угельскіх, якому дадзена імя Збышак. Прадстаўнікі мясцовых прадпрыемстваў і ўлад уручылі маці кветкі, а нованароджанаму памяшкальную кніжку. (п)

ВАЯВОДСТВА

СКЛАДЧЫНЫ НА ШКОЛЫ І ІНТЭРНАТЫ

Да палавіны месяца снежня грамадзяне Беластоцкага ваяводства поўнасцю выканалі свой гадавы план збору складчын на грамадскі фонд пабудовы школ і інтэрнатаў. Асабліва высокай ахвярнасцю адзначыліся жыхары павстаў: Беластоцкага, Галдапскага, Граеўскага, Ламжынскага, Алецкага, Манецкага і Замбpоўскага. На жаль, шмат адстаюць у актыўнасці нашыя сяляне. Выручылі іх рабочыя прамысловых прадпрыемстваў.

ГРАМАДСКІМ ЧЫНАМ ЗА 31 МІЛЬ. ЗЛОТЫХ

Доўгі час 28 гарадоў і 99 вёсак спаборнічалі за першынство ў конкурсе «За найчысцейшы горад і найбольш чыстую сядзібу ГРН». Агульная вартасць працы выказанай грамадскім чынам за час трывання конкурсу ацэньваецца на суму ў 31 мільён злотых. Сярод гарадоў найлепшымі аказаліся Аугустаў, Алецка, Цехановец і Бельск. А сярод вёсак першае месца заваявалі Пасынкі ў Бельскім павеце. Аўгустову і Алецку прысвоена 150 тысяч зл. узнагароды, Бельск атрымаў 100 тысяч зл., Гайнаўка і Голдап па 50 тыс. зл. Вёсцы Пасынкі прыпала 70 тысяч зл. узнагароды, а Белавежа атрымала 50 тыс. зл.

ЗАМЕЖНЫЯ ГОСЦІ

Беласточчыну наведала звыш 20-ціасабовая група эканамістаў і гаспадарчых дзеячоў з Бірмы, Сірыі, Ірака, Індыі, Афганістана, Пакістана, Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі, Судана, Танзаніі, Мексікі, Чыле і Аргенціны. Цікавіліся яны дзейнасцю і арганізацыяй працы беластоцкіх гаспадарчых кааператыўных устаноў. Замежныя госці пабывалі ў спулдзельні «Недзвядэк» і ў Супраслі, дзе знаёміліся з вырабамі мэблевай фабрыкі. Цікавіліся яны таксама арганізацыяй прафесіянальнага школьніцтва, якое рыхтуе кадры для патрэб гаспадарчых кааператываў.

ГІГІЕНА Ў ВЁСКАХ

Нядаўна Прэзідыум Ваяводскага праўлення Саюза вясковай моладзі на пашыраным пасяджэнні, якое адбылося ў Аўгустове, абмеркаваў складаныя праблемы гігіены і здароўя вясковага насельніцтва. СВМ у гэтай галіне мае даўно ўжо апрацаваную шырокую праграму дзейнасці. Асабліва важнае месца ў гэтай праграме займаюць школы здароўя, якіх у Беластоцкім ваяводстве налічваецца зараз звыш 1200. У пасяджэнні прынялі ўдзел маладыя лекары і прадстаўнікі арганізацыі аховы здароўя.

КОНКУРС НА ПАМЯТКІ

Аддзел культуры ВРН і Аб'яднанне народных рамеснікаў аб'явіла конкурс на мадэль памятнага вырабу, які ілюстраваў бы Беласточчыну або нейкі яе раён. Конкурс працягваецца да 20 лютага 1967 года. Лічым, што зацікавіць ён нашых Чытачоў, сярод якіх многа ж таленавітых рамеснікаў. (вр)

NIEDZIELA 25. XII.

9.00 „Wielka przygoda" — film fab. szwedzki; 10.30 PKF; 10.40 „Śpiewają Filipinki"; 11.05 „W starym kinie"; 12.05 „Zimowe cuda" („Piórkiem i węglem"); 12.25 „Kolędnicy" — program muzyczny; 13.15 „....w Turcji" — rep. filmowy; 13.35 TV Teatr Lalek; 14.40 „Godzina teatru" — film tv polski; 15.40 „Tele-Echo"; 16.25 „Wesele Fonsia" — komedia; 17.55 „Zagraniczny gość" — film tv pol. („Wojna domowa"); 18.45 „Encyklopedia baletu"; 19.05 „Czasoprzestrzenie"—film tv pol; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik TV; 20.00 Słownik wyrazów obcych; 20.20 „Człowiek z psem" — film („Belphegor czyli upior Luwru"); 20.45 „Alarm w Table Rock" — film fab. USA (western); 22.15 Włoskie melodie rozrywkowe; 22.30 „Balet dla sceptyków" — film.

PONIEDZIAŁEK 26. XII.

11.20 „Arcydzieło" — koncert z zamku Altenburg (Berlin); 12.20 Kino Przygoda: „Dzwonią, otwórzcie drzwi" — film fab. radz. 13.35 Teatr Młodego Widza; 14.35 „Trafił swój na swego" — film; 15.00 „Szklana niedziela"; 15.15 „Telefonistki" — rep. film.; 15.30 Teatr TV. A. Fredro — „Nocleg w Apeninach"; 16.35 „Szklana niedziela" (II), 16.45 „Napoleon i jego epoka" — teleturniej; 17.45 Studio 63; A. Mickiewicz — „Pan Tadeusz"; 18.30 Francuskie melodie rozrywkowe; 19.00 „Szklana niedziela" (III); 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik TV; 20.00 „Czarno na białym" — program rozrywkowy wokalno - taneczny; 21.00 „Milioner bez grosza" — film fab. ang; 22.30 Wiadomości sportowe.

WTOREK 27. XII.

9.00 Teleferie: „Załoga" — film („Czterej pancerni i pies") odc. I; 11.00 „Yokmok" — film fab. pol; 15.25 „Przypominamy, radzimy"; 16.00 Teleferie: 1. „Liga Entuzjastów Wakacji", 2. „Los companieros" — film radz.; 17.15 Wiadomości dz.; 17.20 Film; 17.35 Kabaret reklamowy; 18.05 „Czas nauki" — film CSRS; 18.20 „Giełda piosenki"; 18.50 „Bryza"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik TV; 20.00 „W laboratorium sztuki" — film dok; 20.10 Film; 20.50 „Yokmok" — film fab. pol.; 22.25 Dzien. TV.

ŚRODA 28. XII.

9.00 Teleferie: „Radość i gorycz" — film tv pol. („Czterej pancerni i pies") odc. II; 11.00 „Trudna decyzja" — film („Dr Kildare"); 15.30 39 lekcja jęz. ang; 16.00 Teleferie: 1. „Program z usterką" J. Wilkowskiego („Ula i świat"), 2 „Disneyland" — film; 17.05 Wiadomości dz; 17.10 „Przypominamy, radzimy"; 17.20 PKF; 17.30 „Nie tylko dla pań"; 17.50 Wszechnica TV: „Za kierownicą"; 18.20 „Spotkanie z cieniem" — program muzyczny; 18.55 „Inwestycje"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik TV; 20.00 TV Kurier Warszawski; 20.15 „Trudna decyzja" — film („Dr Kildare"); 21.05 „Światowid"; 21.35 Teatr TV: John Millington Synge — „Jeźdźcy do morza"; 22.15 Dziennik TV; 22.35 39 lekcja jęz. ang.

CZWARTEK 29. XII.

9.00 Teleferie: „Gdzie my, tam granica" — film tv pol. („Czterej pancerni i pies"); 15.25 Kurs Rolniczy: „Produkcja roślin pastewnych w plonie głównym" („Produkcja pasz w gospodarstwie"); 16.00 Teleferie: 1. Magazyn zainteresowań „Telemikrus", 2. „Ślepy pelikan" — film radz.; 17.45 Wiadomości dz.; 18.10 „Kwadrans zagadek"; 18.25 „Karnawał na Kubie" — film kanad.; 18.55 „Cennik złudzeń"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik TV; 20.00 „Złota salamandra" — film fab. ang.; 21.35 „Jesteśmy egoistami" — program Red. Młodzieżowej; 22.05 Dziennik TV.

PIĄTEK 30. XII.

9.00 Teleferie: „Psi pazur" — film tv pol. („Czterej pancerni i pies") odc. IV; 16.00 Teleferie: 1. „Miś z okienka", 2. „Kozucha kłamczucha", 3. „Disneyland" — film USA; 17.10 Program tygodnia; 17.30 Wiadomości dz; 17.35 „Dowód rzeczowy" — film („Bella i Sebastian"); 18.00 „Randez vous Narodów" — rep. film. ze Szwajcarii; 18.25 „Wielokropek"; 18.45 Magazyn Medyczny; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik TV; 20.00 TV Kurier Mazowiecki; 20.15 „10 minut recenzji"; 20.30 Poznański Teatr TV: P. Marivaux — „Szkoła miłości"; 21.30 „Giełda reporterów"; 22.00 Dziennik TV;

SOBOTA 31. XII.

10.00 „Od Antwerpii do Tahiti" — film dokumentalny franc.; 16.05 Teleferie: 1. „Zabawa w karnawale", 2. „Niewidzialna reka" — film pol.; 17.25 Wiadomości dz.; 17.35 „W Sylwestrowy wieczór" — filmowy progr. estradowy radz.; 18.30 „Warszawa, ja i Ty"; 19.00 „Przeboje roku" (I) prowadzenie L. Kydryński; 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.00 Przemówienie Noworoczne; 20.10 Film; 20.20 „Przeboje roku" (II); 20.35 „Czarne światło" — film („Belphegor czyli upiór Luwru"); 21.00 „Divertimento Op. 4" — Mały Kabaret J. Przybory; 21.45 Dziennik TV; 22.00 „Dwa żebra Adama" — film fab. pol; 23.55 „Przeboje roku" (III); 0.00 Powitanie Nowego Roku; 0.05 Program rozrywkowy; 1.05 „Las Vegas" — filmowy program rozrywkowy; 2.10 „Big beat w kosmosie" — film ang.

23 снежня, пятніца

15.20 — для школьнікаў. Кузьма Чорны; 16.30 — «Подзвігі нашых землякоў»; 19.00 — «Певень». Мастацкі фільм.

24 снежня, субота

14.50 — для малышоў. «Мядзведзік на дарозе». Мультыплікацыйны фільм; 17.00 — «Бягуць дарогі». Тэлевізійны спектакль. Першая серыя; 19.00 — «На агеньчык»; 20.00 — «Тэлевізійнае акно сатыры».

25 снежня, нядзеля

10.55 — хакей. «Дынама» (Масква) — СКА (Свярдлоўск); 13.30 — для воінаў Савецкай Арміі і флоту; 14.00 — «Эстрада — 66»; 16.10 — «Свет сёння»; 17.00 — «Бягуць дарогі». Другая серыя; 19.00 — «Вядомыя спевакі». Марыя Чабатары.

Беларускай мовы прыгажосць

Выступае Ірына Шымчук, вучаніца X класа беларускага ліцэя ў Бельску.

Каб як найшырэй папулярызаваць беларускае слова сярод вучняў, Кураторыя школьнай акругі ў Беластоку і Галоўнае праўленне БГКТ арганізуюць дэкламатарскія конкурсы. Сталіся яны ўжо папулярнымі і адыгрываюць не малую ролю ў выхаваўча-дыдактычным працэсе школ.

Груповая дэкламацыя ў выкананні вучняў з Пянькоў.

Сёлеташні фінал конкурсу, які адбыўся 4 снежня ў памяшканні ГП, папярэдзілі агляды ў школах, асяроддзях і паветах. Цяжка сказаць, колькі агулам вучняў прыняло ў ім удзел (статыстыкі ніхто не вёў). Можна меркаваць па колькасці фіналістаў, што ахапіў ён шырокія кругі вучняў пачатковых класаў і ліцэістаў. 44 асобы, якія прынялі ўдзел у фінале конкурсу, былі прасеяны праз густыя «сіты».

Перад камісіяй, у склад якой увайшлі: Ян Канапелька — візітатар Беластоцкай Кураторыі, Люба Раманчук — выкладчык Настаўніцкай Студыі ў Беластоку і Мікалай Лебядзінскі — настаўнік з Гарадка, **выступалі дэкламатары ўсіх** тых **паветаў**, дзе існуе беларускае школьніцтва. Хіба ўпершыню выступаў прадстаўнік пачатковых школ **горада Беластока.** Гэты факт падсоўвае думку, што з **самога Беластока ў будучыні магло б выступаць многа больш вучняў так пачатковых, як і сярэдніх школ.** Разыходзіцца толькі пра тое, каб арганізатары адпаведна і сярод адпаведных вучняў і настаўнікаў іх распрапагавалі. Тэматыка твораў вельмі разнастайная, пачынаючы ад твораў патрыятычнага і рэвалюцыйнага характару, праз дзіцячую літаратуру, прыродаапісальную, да «чыстай» лірыкі ўключна. Калі разыходзіцца аб паэтаў і пісьменнікаў, дык таксама адзначалася мнагаграннасць, пачынаючы ад класікаў беларускай літаратуры, а канчаючы на сучасных нашых паэтах. А. Барскім, Е. Шведзе і іншых. Вялікая зала Галоўнага праўлення амаль праз пяць гадзін звінела прыгажосцю беларускага слова. Прысутныя, перад усім вучні і іх апекуны-настаўнікі, з увагай сачылі за дэкламатарамі. Стараліся падглядзець, як гэта робяць іншыя. І гэта трэба прыпісаць на плюс арганізатарам конкурсу.

Камісія мела нямала клопату, каб адпаведна раздзяліць месцы. Узравень многіх дэкламатараў быў роўны. Звернута ўвагу і неяк выдзелена **груповую дэкламацыю.** Першае месца прыпала **вучням пачатковай школы ў Рыбаках,** Бельскі павет, за **«Міколу» А. Барскага,** другое месца занялі дзяўчаты са школы **ў Войшках,** якія чыталі **«Кастуся Каліноўскага» М. Машары.** Арыгінальна і добра выступіў калектыў са **школы ў Падазеранах,** Беластоцкага павета, з **«Прыгодамі дзеда Міхеда».** Безумоўна, **найлепшай індывідуальна аказалася Яўгіня Юшчук са школы ў Крывой** (Бельскі павет), якая чытала **«Бандароўну» Я. Купалы.** Як **узнагароду атрымала яна ручны гадзіннік уфундаваны Галоўным праўленнем БГКТ.** Дзякуючы Кураторыі і ГП **усе ўдзельнікі атрымалі цэнныя ўзнагароды** (фотаапараты, партфелі, альбомы, наборы і т. п.).

Назіральніку конкурсу насоўваюцца пэўныя ўвагі ў адрас арганізатараў. Можна і трэба было выдзеліць **асобную групу ліцэістаў і ўдзельнікаў пачатковых школ.** Трэба прадбачыць у рэгуляміне час дэкламацыі, каб не паўтаралася ў наступным годзе, што вучні з конкурснай дэкламацыі рабілі паўгадзінную пастаноўку. Неабходна звярнуць увагу і на дэкарацыю памяшкання ці сцэны. Стварыла б гэта больш урачысты характар і больш прыемную атмасферу.

Сёлеташні конкурс прайшоў добра і цікава. **У сувязі з гэтым высоўваюцца пэўныя прапановы калі ідзе аб арганізацыю і правядзенне конкурсу ў наступных гадах. 1) Каб над маладымі дэкламатарамі ўзялі апеку члены літаратурнага аб'яднання «Белавежа»,** людзі, якія найбольш могуць сказаць (у Польшчы) аб прыгажосці беларускага літаратурнага слова. 2) Калі б паўстала **Аб'яднанне любіцеляў беларускай мовы,** аб якім пісаў старшыня Камісіі культуры пры ГП М. Хмялеўскі, дык **няхай** гэтае **аб'яднанне пачынае сваю працу іменна ад дапамогі пры арганізацыі дэкламатарскіх конкурсаў.** Думаю, што даспела сітуацыя, каб **моладзь сярэдніх школ сарганізавала,** а мо лепш паспрабавала сарганізаваць **беларускія тэатры паэзіі ці прапазіцыі.** Рэцытатарскі конкурс выказаў, што «матэрыял» ёсць добры, ёсць таксама адпаведныя творы. Хацелася б, каб нашае беларускае слова дабілася сваіх мастацкіх вышынь. Для гэтага неабходная дапамога і праца, праца і дапамога. А мо хто-небудзь паспрабуе гэта здзейсніць?

А. Карпюк

Праца Рышарда Скупэна (Познань) з агульнапольскага белавежскага пленера.

Беларускі каляндар на 1967 год

Выйшаў з друку Беларускі каляндар на 1967 год. Старонак 267. Каштуе 7 зл. Можна яго набыць у ГП БГКТ і ў аддзелах нашага таварыства.

У Літвінавічах

У Літвінавічах гурток БГКТ існуе ўжо даўно. Цікавыя і актыўныя ў ім людзі. Самі што могуць, тое робяць. Кожны год арганізоўваюць драмгурток. Без нічыёй дапамогі падбіраюць п'есы, вывучаюць ролі. Зараз рыхтуюць яны польскую п'есу «Домэк з агрудкам». І гэта ўсё добра. Дрэнна толькі тое, што ў гэтым годзе ніхто іх не наведаў з праўлення аддзела БГКТ з Мілейчыц, што не наведвае іх і штатны працаўнік-інструктар ГП на Сямяціцкі павет Янка Вішэнка. Члены гуртка не ведаюць нават, хто ўваходзіць у склад праўлення гуртка, не ведаюць, хто старшыня. А гэта ўжо віна Янкі Вішэнкі, які лічыцца найлепшым інструктарам ГП. (мх)

А. Баршчэўскі і В. Швед

Дружба і праца

ХРЭСТАМАТЫЯ ДЛЯ VIII КЛАСА

АСІНАЕ ГНЯЗДО

Даўно ўжо асталяваліся тут восы. Ні для кога гэта не было дзівам, ні клопатам вялікім: ну, жывуць — няхай сабе здаровыя жывуць. Чым, напрыклад, аса горш ад авадня або сляпня? І то брыда, і то брыда. Але калі прырода пусціла іх на свет, то можа яна мела на гэта свой погляд.

Не мы будзем папраўляць тое, чаго не дарабіла або перарабіла натура. Кепска было толькі адно — восы залішне высока неслі сябе і ўсім ў вочы казалі, што восы — гаспадары над усімі мошкамі на свеце, і крыху прыціскалі другую машкару. Карысную справаю, як, напрыклад, збіраць па крышанчыку мёд, ім не хацелася, яны часта залятаі ў вуллі, паквапныя на дарэмшчыну, і кралі або разбоем забіралі гатовае.

Праўда, не заўсёды ўдавалася ім гэта зладзейская работа, але клопату рабілі даволі працавітым і спакойным пчолкам. А іншы раз пчолкі прыкідваліся, што нічога не бачаць, каб толькі не рабіць калатні, і дазвалялі ім жыць у тых закутках, дзе жылі і самі.

Другая людская мошка сказала б за гэта дзякуй, а восы пазіралі на гэта інакшай, бо былі надта фанабэрыстыя.

— Э, — казаў ім самы галоўны, — будзьце смелымі: бачыце, як усе дагаджаюць нам.

Але, каб быць смелым, то для гэтага трэба быць дужым, а каб быць дужым, то трэба мець цвёрды грунт пад нагамі і ясна павучаць і ведаць, дзеля чаго ты жывеш на свеце. Чаго мы жывём? Жывём, каб панаваць. А каб магчы панаваць, то трэба другіх прымусіць служыць сабе. Дык дзе ж наш грунт? У чым наша сіла?

Восы маўчалі.

Я пэвен у тым, што некаторыя з іх ведалі адказ на гэта пытанне, прынамсі, такі, які вымагаў асіны цар, але маўчалі: яны хацелі паказаць, што іх самы галоўны і ёсць самы разумны. Колькі часу маўчаў і самы галоўны.

Пераканаўшыся, што ніхто з яго залежных не сцяміць адказаць, асіны цар павярнуўся да сваіх залежных задам, паставіў угару вусы, вынуў джала і сказаў:

— Во ў чым наша сіла!

Усё асінае гняздо так і загуло ад радасці.

І пачалі восы гадаваць свае джалы. Пайшла трывога па ўсім царстве ўсялякіх казурак: нядобрае, відаць, задумляюць гэтыя разбойнікі — восы.

На каго ж яны першыя накінуцца? На каго рыхтуюць свае джалы?

Пчолы думалі, што на іх. Пакідалі і яны збіраць мёд, давай таксама вастрыць джалы. Няма чаго есці зімою, прыходзіцца часамі з голаду пухнуць. Чмель, той самы спакойны і разважны чмель, што так хораша звінеў вясною над краскамі, пастанавіў:

— На нас, чмялёў, точаць свае зубы чортавы восы. Дык хвароба ж вам і скула ў бакі!

Давай і чмялі глыбей рыцца ў зямлі, таўшчэй высцілацца мохам.

— Будзе бура, біцца будзем, — гуў цяпер сярдзіта чмель. Мухі лёталі, як шалёныя, не ведаючы, за што ўчапіцца, і давай без толку грызці жывёлу і чалавека. Нават камар і той збіраў сілы, не ведаючы сам навошта.

Цяжка стала мошкам. Восы, бачачы ўсё гэта, яшчэ больш зафанабэрыліся.

Каб крапчэй чуць пад нагамі грунт, схаўрусаваліся яны з шэршнямі. Яшчэ большая трывога пайшла між машкары: шэршань — гэта не жарты. Першнаперш велічыня яго кідалася ўсім у вочы — амаль не вераб'я ростам. Сам такі рыжы — жывот ды галава. Праўда, пачлэнены яны вельмі тандэтна: варта было толькі крэпка стукнуць у гэтага ідала, каб галава і жывот параскідаліся кожнае па сабе.

Цяжка стала жыць мошкам.

Толькі і гутаркі было, што аб восах, аб іх хаўрусе з шэршнямі.

Да гэтай гутаркі сталі прылучацца чуткі аб тым, што восы пачалі накідацца і кусаць другіх мошак.

А шэршні ўляцелі ў дупло асіны і выгналі адтуль камароў і мошак, і самі сталі там жыць.

— Не, — гаварыў камар, — далей так жыць няможна... Што з таго, што ў мяне доўгі нос, якім я пракусваю скуру людзям і жывёле, калі ім карыстацца нельга, бо за восамі свету няма?

Аж заплакаў, бедны.

— У нас, у вуллі вятры веюць, а збіраць мёд баімося, — жаліліся пчолкі.

— Між гэтых лясоў лётаць небяспечна, — гаварылі тысячы другіх мошак.

А восы і шэршні важна гулі ў жэрале старасвецкага дуба, што рос над крыніцай. Старому дубу за доўгія часы абрыд усякі шум, старому хацелася крыху адпачыць ужо, а тут навязаліся гэтыя дармаеды.

У Бельскім ліцэі

Сучаснасць патрабуе новых форм выхаваўчай працы і апекі. Штоправда, на Беласточчыне ніхто яшчэ не заініцыяваў вельмі карысьнай формы — школ-інтэрнатаў, — дзе вучань прабываў бы большую частку сутак, то ўсё ж тэндэнцыі ў гэтым напрамку ёсць у многіх школах.

Беларускі ліцэй у Бельску іменна на справу як найдаўжэйшага прабывання вучняў у школе кладзе вялікі націск. Для гэтага арганізавана шмат гурткоў зацікаўлення. Тут пад кіраўніцтвам настаўнікаў вучні паглыбляюць свае веды з цікавячых іх прадметаў. Вучні, якія маюць дрэнныя памяшкальныя ўмовы, карыстаюцца святліцай. У асноўным, аднак, карыстаюцца ёю даязджаючыя. Не менш важнай справай у працы выхавання з'яўляецца культурнае жыццё, забава. У асноўным гуртуецца яно ў некалькіх групах. Існуюць два духавыя аркестры, хор і т. зв. эстрадны аркестр. Эстрадная група была неабходнай у школе, таму, што абслугоўвае яна свае, школьныя вечарыны, танным коштам. Апрача таго, такая невялікая эстрадная група зможа наведваць святліцы і клубы на вёсках, што з'яўляецца не менш карысным і ў выхаваўчых справах. Зрэшты, дырэкцыя школы стараецца, каб мастацкія калектывы мелі як найчасцейшыя выступленні, каб вучні адчувалі не толькі ўнутраную патрэбу іх існавання, але і агульную, усеграмадскую.

Добра, вельмі добра, што харчаванне ў нашых школах пачынае займаць дачэснае месца. «Порцыя гарачага супу», якая ў мінулым годзе ахапіла 60—65 вучняў ліцэя ў Бельску, будзе праводзіцца і ў гэтым годзе. Апрача таго арганізуюць тут каву з малаком і булкай. Месячны кошт ад аднаго вучня 15 зл., і карыстае кожны, хто хоча.

На ўвагу заслугоўваюць арганізацыйныя справы. Вырашана, што справамі харчавання будзе займацца моладзь сама. Усе справы (продаж, размеркаванне) даручана весці **вучнёўскаму кааператыву.** Звязана гэта было з недахопам штатаў на працаўнікоў, якія гэтым займаліся б, а з другога **боку выключала ўсе недаразуменні іншага характару.**

— Аказалася пасля гадавой практыкі, — гаворыць дырэктар ліцэя **Мікола Гайдук,** — што ўсе прадбачанні былі як найбольш апраўданымі. Вучні рабілі гэта вельмі добра, і ўсё было ў парадку. Аднак ёсць **просьба** ад ліцэістаў з Бельска **ў адрас мясцовага ПСС,** які рыхтуе суп: **каб асабліва задбалі пра супы для школ, каб не вымочвалі ракавымі супамі, а каб далі таннейшыя але высокакаларычныя, з вялікай колькасцю гародніны, супы.**

Кара

Юшкаў Груд.

Цяжкасці прэзасавання

Прэзасам сельскагаспадарчага гуртка ў Юшкавым Грудзе з'яўляецца Ян Казберук — селянін ужо пажылы і з багатым вопытам дзейнасці ў сельскагаспадарчых гуртках. Ян Казберук мае дзве хаты — новую і старую; старая хата Казберука сапраўды ўжо старая, новая знаходзіцца ў канчатковай стадыі будовы. Ян Казберук завёў мяне перад усім у новую хату. Убачыў я тут усе выгады гарадскога жыцця: краны з вадою, купальню, цэнтральнае ацяпленне і г. д.

Аб казберуковай хаце пішу нездарма. Сведчыць яна аб магчымасцях сялян Юшкавага Груда, аб іх багацці і дабрабыце.

Разгаварыліся мы з прэзасам надобра. А ёсць аб чым гаварыць. Ян Казберук працаваў у сельскагаспадарчым гуртку ў Юшкавым Грудзе яшчэ перад вайною, а зараз прэзасуе ён у мясцовым «кулку» амаль безупынна ад 1957 года.

— Раз толькі, — расказвае ён, — перарваў я сваё прэзасаванне на тры месяцы. Проста збрыдла. Але праўленне гуртка пачало прасіць, і я зноў прыняў сваю функцыю.

Юшкаўскі сельскагаспадарчы гурток належыць да найстарэйшых у Беластоцкім павеце. Сарганізаваўся ён у 1957 годзе і быў восьмым па чарзе гуртком у павеце. Аднačасова юшкаўскі гурток найбагацейшы ў аколіцы. Да гуртка належаць гаспадары не толькі з Юшкавага Груда, але і з суседніх вёсак: Кухмоў, Баршчэва — усяго каля 70 гаспадароў. Гурток мае аж 5 трактароў, 3 агрэгаты і мноства іншых машын. Гурток ані разу не меў яшчэ страт, а часта мае высокія даходы. Нягледзячы на гэта — прэзасаванне ў гуртку — справа нялёгкая.

— Пакуль не быў я прэзасам, — апавядае далей Ян Казберук, — жыў з усімі добра і ўсе мяне любілі, а цяпер — з усімі ў злосці. Адны злуюцца на мяне за тое, што не даў ім сельскагаспадарчых машын у той дзень, у які яны хацелі. Бо ўсе хочуць атрымаць у адзін дзень. Іншыя хочуць карыстацца з машын, а потым не хочуць плаціць, а я мушу агрызацца з усімі. Яшчэ іншыя хацелі б хадзіць пры машынах падхмяліўшыся крыху, ды гневаюцца, калі я да гэтага не дапускаю.

— У гэтым годзе, — цягне далей прэзас, — заатакавала нашыя палі «стонка». Пастанавілі мы абараніцца. Ясна, што знішчыць шкодніка можна толькі тады, калі не будзе пакідацца незнішчаных ачагаў, у якіх яна б разводзілася надалей. Таму наша ГРН прыняла пастанову аб знішчэнні «стонкі» на ўсіх бульбяніішчах, незалежна ад таго, ці іх гаспадар просіць нас, ці не. «Стонку» мы знішчылі, але многія і да сёння не хочуць заплаціць невялікай зрэшты аплаты за гэтую паслугу.

Калі 10 гадоў таму назад паўстала ў Юшкавым Грудзе «кулка», запісаліся ў яго амаль усе гаспадары ў вёсцы. Пасля некалькіх месяцаў аднак многія пачалі выпісвацца. Пераполахаліся. Ды жонкі пачалі талкаваць па-свойму і крычаць на мужоў: «што ты такі-сякі зноў улез у нейкі калхоз». Гаспадары гэтыя і дагэтуль не належаць да сельскагаспадарчага гуртка. Любяць аднак карыстацца яго паслугамі, сельскагаспадарчымі машынамі.

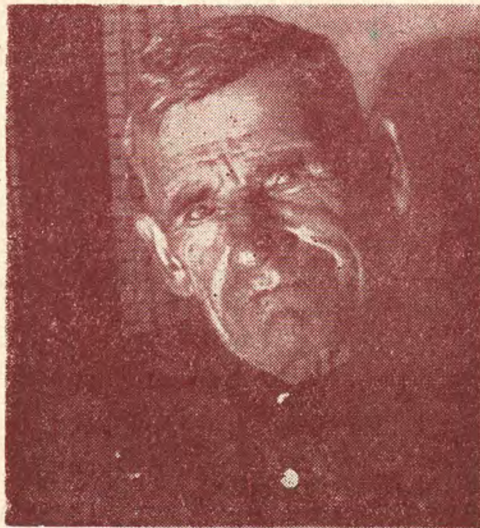
— Хочам аднак, — тлумачыць прэзас Казберук, — крыху агранічыць выкарыстанне нашых машын не членамі гуртка, маю тут на думцы бульбяныя капачкі, якіх эксплуатацыя прыносіць нам страты. Зноў будуць злавацца, але як хочуць карыстаць з машын, няхай уступаюць у гурток.

Прэзас гуртка мусіць дбаць пра тое, каб гурток прыносіў даходы, а не страты. Прэзас Казберук дбае. За гэта атрымлівае ён час ад часу разам з іншымі членамі праўлення гуртка грашовыя ўзнагароды. Узнагарода — вядома — прыемнасць і радасць, але не толькі.

— Людзі часта проста зайздросцяць. Хаця б і ў мінулым годзе. Атрымаў я паўтары тысячы зл. узнагароды. Некаторыя суседзі з зайздрасці перасталі нават браць малацілкі ў сельгасгуртку, каб не павысіць яго даходаў. «Лепш, — кажуць, — прыватным уласнікам дамо зарабіць!» Таму пабуду яшчэ прэзасам, але толькі зусім грамадска. Пастанавіў не браць ужо аніякіх узнагарод.

Развітваюся з прэзасам Казберуком. Ад'язджаю з пераканаменнем, што нават становішча прэзаса сельскагаспадарчага гуртка — гэта не толькі гонар і прыемнасць, але і мноства розных клопатаў і турбот.

Ул. Паўлючук

Прэзас Юшкаўскага сельскагаспадарчага гуртка — Ян Казберук.

Невыкарыстанне зямлі

Развіццё сельскагаспадарчай прадукцыі на Сакольшчыне залежыць ад загаспадаравання ўсіх зямельных угоддзяў павета. Наогул зямлі з Дзяржаўнага фонду зямлі, эканамічна падупалых і апушчаных гаспадарак, а таксама вясковых зямельных супольнасцей наліčваецца ў павеце 15 000 га. Блізка 2 000 га кожны год ляжыць аблогай. Падлічана, што каб усе гэтыя землі правільна загаспадараваць, тады павет атрымаў бы дадаткова 2 440 тон збожжа кожны год. Павятовыя ўлады на гэту справу звярнулі галоўную ўвагу, і таму напэўна праз некалькі год нявыкарыстаная зямля стане даваць дадатковы хлеб.

(мх)

Учуў стары дуб гутаркі мошак, скалыхнуўся магутнымі сукамі, усміхнуўся і сказаў:

— Чым так жыць, то лепш памерці вам!

— А што рабіць?

— Што рабіць? А навошта вам вашы джалы?

— Так, так, так! — загулі мошкі. — Скарыстаем нашы джалы!

Стары дуб радасна ўсміхнуўся. — Згінуць восы і шэршні, спакайней будзе на свеце.

1915 г.

ЯКУБ КОЛАС

1. Што ведаеш аб літаратурным прыёме алегорыі?
2. Якіх людзей увасабляюць восы, а якіх пчолы?
3. Што меў на ўвазе дуб спытаўшыся: «А навошта вашы джалы»?
4. Што пастанавілі зрабіць пчолы і мошкі?
5. Як людзі павінны адносіцца да тых, хто чыніць зло і крыўду?

ЗВЕСТКІ З ТЭОРЫІ ЛІТАРАТУРЫ АЛЕГОРЫЯ

Алегорыя — літаратурны прыём, які абапіраецца на іншасказальнасці і ўвасабленні. Выкарыстоўваецца пісьменнікамі для характарыстыкі чалавечых тыпаў, чалавечай звычаёвасці, чалавечых паводзін або грамадскіх адносін. Характэрнай рысай алегорыі з'яўляецца тое, што характарыстыка людзей праводзіцца не непасрэдна, а толькі пад постацию звяроў, птушак, насякомых, раслін і дрэў або мёртвых прадметаў ці атмасферычных з'яў, якія сімвалізуюць розныя аспекты чалавечага жыцця. Алегарычныя прыёмы асабліва частыя ў народных казках, прыказках і загадках. З фальклору алегорыя перайшла ў мастацкую літаратуру — асабліва ў жанр байкі. У беларускай літаратуры алегарычныя творы пісалі між іншымі Я. Колас, Ядвігін Ш., К. Крапіва.

СЛОЎНІК

Схаўрусавацца —аб'яднацца, згуртавацца.

НАШ ПЛАН НА СТУДЗЕНЬ

1 — «Шапэн» М. Танка і «У Варшаве» П. Броўкі; 8—15 «Векапомныя дні» М. Лынькова; 22 — «Волаты-асілкі» Ул. Дубоўкі і «Дом» А. Куляшова; 29 — «Не так» П. Галавача.

ШТО РОБІЦЦА З НАШЫМІ ГАСПАДАР-КАМІ?

(Працяг са стар. 1)

Возьмем для параўнання Высока-Мазавецкі павет. Там за апошнія пяць гадоў наглядаецца павелічэнне колькасці вялікіх гаспадарак, чым не могуць пахваліцца ўсходнія паветы. У Высока-Мазавецкім павеце за гэты час паявілася 358 новых вялізных гаспадарак дзесяцікі дваццаціектаровых. Там купляюць зямлю, плацячы навет па шэсцьдзесят тысяч за адзін гектар! Няма бяскрайніх аблогаў.

Хто ў нашых вёсках купляе зямлю? Дайце мне такога! Хаця, можа і ўдалося б знайсці такіх нашых людзей, што цяпер купляюць зямлю. Але напэўна не плацяць яны за яе па паўсотні тысяч злотых за гектар.

Пастановы нашага Сейма не дазваляюць залішне дзяліць гаспадарак, якія могуць быць добра даходнымі толькі тады, калі маюць яны каля сямі-васьмі гектараў зямлі, хаця б сярэдняй вартасці. Але на ўсё ёсць спосаб, знайшоўся спосаб і на гэтыя пастановы Сейма. Робіцца так. землі гаспадаркі аруць на меншыя палоскі, робяць новыя межы і, калі гэтыя межы абрастуць травою, тады спісваецца фікцыйны дагавор аб падзеле — продажы часткі гаспадаркі, і стаўляецца пад ім дату, скажам, ад 1957 года, калі не было яшчэ гэтых пастаноў Сейма. Дагавор вандруе да натарыуса, які пытае здзіўлены, чаму так позна прыносяць яму.

Адказваюць натарыусу: — Дагавор дзесьці затраціўся ў хаце, толькі цяпер адшукалі яго.

«Ужэнднікі» не вераць, едуць у вёску, але ўбачыўшы абраслыя межы, пачынаюць верыць. І з адной гаспадаркі зноў зрабілася дзве, **але на паперы.**

Смутныя гэта камбінацыі. І бесперспектыўныя.

Кастусь Янкоўскі

ЯНЫ НЕ СТАЛІ НА КАЛЕНІ

Нядаўна выдавецтва Беларусь у Мінску выдала на рускай мове зборнік успамінаў і дакументаў аб канцлагеры Бярозе Картузскай пад загалоўкам «Яны не сталі на калені». Кніжка гэта аб мужнасці і стойкасці, аб сіле дружбы і аб інтэрнацыянальнай салідарнасці. Канцлагер быў створаны ў другой палавіне ліпеня 1932 года і праіснаваў да 17 верасня 1939 года. За гэты час праз гэты лагер па няпоўных даных прайшло 10 тысяч чалавек: беларусаў і рускіх, яўрэяў і ўкраінцаў, палякаў і літоўцаў. У большасці былі гэта камуністы (члены КПЗБ, КПЗУ і КПП) камсамольцы і беспартыйныя антыфашысты, дзеячы левых прафсаюзаў даваеннай Польшчы, радыкальныя «людоўцы» — змагары супраць сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту.

Аб утварэнні канцлагера, аб рэжыме існуючым у ім, аб муках і мужнасці вязняў-камуністаў, аб рэвалюцыйнай барацьбе — шчыра і ўсхвалявана расказваюць у кніжцы 40 чалавек, якія былі непасрэднымі ўдзельнікамі падзей. Успаміны ярка і пераканаўча паказваюць, што фашысцкаму рэжыму не ўдалося пазбавіць вязняў чалавечай годнасці, падавіць у іх волю да барацьбы. У гэтай барацьбе вялікую ролю адыгралі падпольныя камуністычныя тройкі і найбольш устойлівыя камуністы. Сільныя воляй і духам рэвалюцыянеры ўнушалі засуджаным веру ў правату сваёй справы. Шмат успамінаў гаворыць аб тым, што пралетарская салідарнасць і дапамога вязням Бярозы Картузскай мела міжнародны характар. Братэрскую дапамогу вязням і іх сем'ям аказвалі працоўныя Савецкага Саюза, Францыі, Бельгіі, Канады і другіх краін.

Сярод успамінаў ёсць 5 аўтараў, якія жывуць або жылі на Беласточчыне. Вось яны: Хведар Савіцкі, які дзейнічаў на Бельшчыне, Гіршт Ротбар з Крынак, што на Сакольшчыне, Аляксандр Гаўрылюк і Іван Семянюк з вёскі Забалоцце ў Сямяціцкім павеце і Флор Ляўчук з Вялікіх Тыневіч у Гайнаўскім павеце.

Вялікую цікавасць прадстаўляе сабою асоба Аляксандра Гаўрылюка ўраджэнца Забалоцця. Ён не быў членам КПЗБ, а членам КПЗУ. Гэта таленавіты украінскі паэт, вершы якога ўсхвалявана расказваюць аб здзеках над вязнямі ў Бярозе Картузскай. Словамі з яго верша пачынаецца кніжка. А яны наступныя:

...Надо выдержать, выстоять надо,

Вы сильней, чем стихия, — вы — люди!

У кніжцы вялікую цікаўнасць прадстаўляюць дакументы КПЗБ, КСМЗБ, МОРП-а і матэрыялы з падпольных выданняў КПП і КПЗБ. У зборнік уключаны таксама дакументы: рэзалюцыі і звароты канферэнцый прадстаўнікоў дэмакратычных арганізацый, вядомых грамадскіх дзеячоў і пісьменнікаў Польшчы, членаў сем'яў вязняў канцлагера. Кніжка цікавая, прыгожа аформлена. Варта, каб яна знайшлася ў нашых павятовых і вясковых бібліятэках.

М. Хмялеўскі

Арлянская лячэбніца

Лячэбніца жывёлы ў Орлі мае нязносныя ўмовы да лячэння. Няма дзе ставіць жывёлы, цесны будынак зусім непрыстасаваны да патрэб. Мясцовыя ўлады даўно дамагаюцца пабудаваць лячэбніцу. І што ж, дабіліся толькі абяцанак ад вышэйшых улад, якія ўвесь час цешылі арлянцаў, што лячэбніца будзе пабудавана ў 1966 годзе. А калі прышоў 1966 год і пара разлічыцца з абяцаным, пачалі зноў абяцаць, што ўжо ў 1968 годзе напэўна пачнецца будова. А ці гэта праўда? (мх)

Вучнёўскі востраў

Павятовыя Сямяцічы асталіся далёка за намі. Тут звычайная вёска і поле, але зараз за вёскай цэлы камплект высокіх мураваных будынкаў. Гэта Чартаеўскі сельскагаспадарчы тэхнікум.

Дырэктарам яго ад 1956 года з'яўляецца інжынер Фелікс Робак. Гаворыць ён: — Маем ўжо 190 выпускнікоў. Працуюць яны ў ПГР-ах і на пасадах грамадскіх аграномаў, некаторыя на ўласных гаспадарках. 15—20% нашых абсальвентаў вучыцца ў вышэйшых сельскагаспадарчых школах. Адзін з іх вярнуўся ўжо да нас з дыпломам і працуе настаўнікам, за год з Ольштына вяртаецца другі.

Чартаеўская вучнёўская рэспубліка налічвае цяпер 350 дзяўчат і юнакоў. З'ехаліся яны перш за ўсё з Бельскага, Гайнаўскага і Сямяціцкага паветаў, але знаходзяцца сярод іх таксама вучні з Люблінскага і Варшаўскага ваяводстваў. На адно свабоднае месца апошнім разам выпадала па 5—6 кандыдатаў. Большасць вучняў жыве ў інтэрнаце. Складаюць яны тут своеасаблівы вучнёўскі астравок. Інтэрнат мае ўласны 25-цігектаровы агарод і ўласную гадоўлю. Апрацоўваюць яго вучні. У мінулым школьным годзе даставілі яны ў інтэрнатаўскую сталовую прадуктаў на суму ў 100 тыс. зл. З гэтых прадуктаў дзяўчаты самі рыхтуюць абеды. І за гэта настаўнікі ставяць ім ацэнкі.

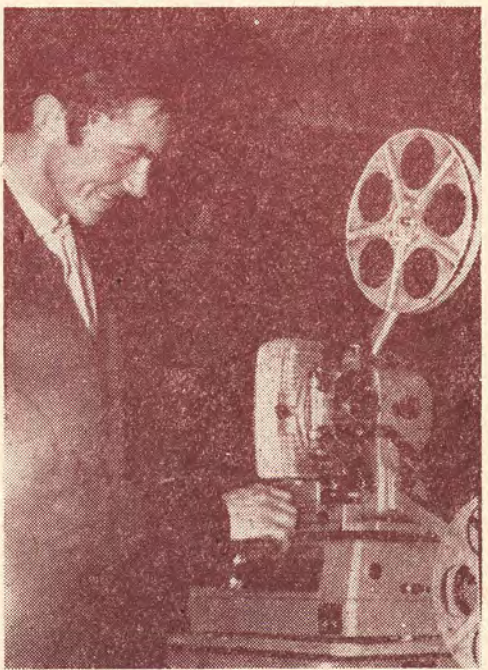

Кіраўніцтва школы намагаецца, каб інтэрнат быў эканамічна незалежны. Таму дзяўчатам прыходзіцца часта карыстацца швейнымі машынамі. Шыюць яны розныя заслоны і пасцель, і многае іншае, а часам і сабе сукенку.

Школьны аркестр завецца: «Чарты». Састаўляюць яго Юрка Баенскі з Мілейчыц, Генрык Свярчэўскі з Сямяціч і Грыша Стэльмашук з Вулькі Тэрахоўскай. Чартаеўскія «Чарты» вельмі папулярныя ў наваколлі.

Ёсць у іх яшчэ ўласная цырульня і фоталабараторыя. Вучань, аднак, гэта ж таксама чалавек і бесперапынна вучыцца не можа. Да горада аднак далёка. Дык вучні наладзілі ўласнае кіно. Стась Люкаш, вучань 5-га класа, штотыдзень дэманструе новы поўнаметражны мастацкі фільм. Білет каштуе сімвалічную залатоўку. Прыходзяць паглядзець фільм жыхары вёскі.

Астаўляючы чартаеўскі вучнёўскі востраў, я ад'язджаў перакананы ў тым, што там не толькі даюць вучням акрэсленую дозу ведаў, але рыхтуюць іх да самастойнага жыцця.

В. Рудчык
фота аўтара

Сардэчны сябар беларусаў

(Працяг са стар. 1)

нага дзіцяці ўмела знайсці ўласцівы «ключык».
3. Ці кніжка Вашай Маці з'яўляецца кніжкай зусім аўтэнтычнай, ці таксама элемент фікцыі адыграў у ёй нейкую ролю?
Элемент фікцыі ў аповесці выступае вельмі выразна. Нельга падыходзіць да яе як да аўтабіяграфіі, хаця асабістыя перажыванні і вопыт з перыяду настаўніцкай працы Маці на Беларусі напэўна адыгралі важную ралю ў будове сюжэта аповесці.
Ведаю, што наданне астатковай формы кніжцы папярэдзілі добрасумленныя даследванні над праблематыкай беларускай меншасці ў міжваеннай Польшчы, над формамі нацыянальна-грамадскага руху беларусаў. З запісак Маці на рабочым экземпляры «Лясных Долаў» вынікае, што пастанова напісання гэтай кніжкі была прынята 1. III. 1952 года, падрыхтоўчая праца, збіранне матэрыялаў працягвалася да 15. VIII. 1952 г., а само пісанне да 23. XII. 1952 г. Рабочы загаловак быў такі: «У Лясных Долах забастоўка».
4. Ці Ваша Маці намервалася яшчэ выкарыстоўваць беларускі матэрыял у сваёй творчасці, ці «Лясныя Долы» меліся быць апошнім закрыццём яе беларускіх хваляванняў?
Не прыпамінаю сабе, каб мая Маці ўспамінала што-небудзь аб праектах пісання кніжкі на выключна беларускую тэму. Але ведаю, што мела ў плане гістарычныя аповесці, якія ахаплівалі народна-дэмакратычна-рэвалюцыйныя рухі ўсяе плошчы ранейшай Рэчыпаспалітай XIX стагоддзя. Зразумела, вымушаны былі б затрымацца і пры беларускіх справах. Першая з намеранага гістарычнага цыкла гэта 4-хтомная аповесць «Салдаты Касцюшкі». Наступных ужо не паспела напісаць.
Успомненая ў «Лясных Долах» постаць Францішка Савіча выклікала зацікаўленне часопіса «Літаратура і Мастацтва». Па просьбе рэдактара Сцяпана Александровіча Маці разам са шматлікімі інфармацыямі і матэрыяламі, якія адносіліся да спраў беларускіх у Польшчы, пераслала яму таксама нарыс пра паэта — рэвалюцыянера Францішка Савіча. Нарыс указаўся ў 14 (1081) нумары ад 31 сакавіка 1956 года «Літаратура і Мастацтва» пад загалоўкам «Беларускі паэт — друг польскага рэвалюцыянера».
5. Ці засталіся ў Вас памяткі, якія сведчаць аб побыце Вашай Маці на Беларусі?
На жаль, не. Усё, што мела Маці спрад 1939 года, згарэла разам з домам, у якім мы жылі, у час варшаўскага паўстання. Захаваліся толькі нейкія кавалачкі запісак, але вельмі мала, і нельга іх расчытаць.

Аляксандр Баршчэўскі

Увага непаўналетнія

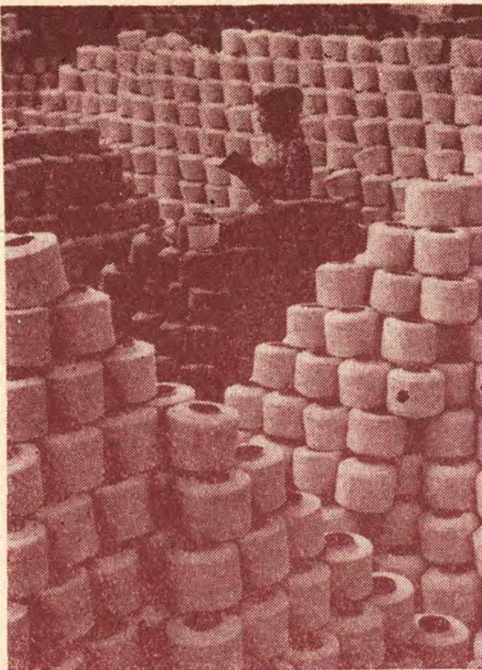
Непаўналетнія — група малых і маладых людзей, якімі часта мусіць цікавіцца не толькі бацька ці выхавацель — настаўнік, але і суд, міліцыя. Генеральна беручы, небяспеку ствараюць дзве асноўныя групы дзяцей: у дашкольным узросце і тыя, якія кончылі або канчаюць пачатковую школу а часцей за ўсё нідзе не вучацца.

ПАЖАРЫ...

...гэта адно з найбольшых няшчасцяў, якое пагражае перад усім драўлянай і часта саломаю крытай вёсцы. Прычыны пажараў розныя. Але найчасцей віноўнікамі з'яўляюцца дзеці іменна ў дашкольным узросце. Часта астаюцца яны без ніякай апекі дома. Мала таго, што астаюцца без апекі, але як адзіныя ігрушкі атрымоўваюць або лёгка самі дастаюць запалкі, агонь. Напрыклад, у Бельскім павеце ў 1965 годзе рознага тыпу пажараў было 17, а страт дзяржава панесла 1 170 800 зл., то за восем месяцаў 1966 г. занатавана 28 пажараў, якія прынеслі страты на 3 022 100 зл. Як паказваюць вынікі следства, толькі ў гэтым годзе 29,6% пажараў было выклікана дзяцьмі.

ЗЛАЧЫНСТВЫ...

...гэта другая галіна небяспекі. Маецца тут на ўвазе тых непаўналетніх, якія крадуць, б'юцца і т. п. Калі пажары выклікаюць дзеці не здаючы з таго справы, дык гэтыя аб усім ведаюць і робяць гэта знарок. Для прыкладу лікі з Бельскага павета. На 506 злачынцаў у 1965 годзе аж 85 — гэта юнакі да 17 год. Дрэнная сітуацыя сярод непаўналетніх што праўда ахоплівае толькі некаторыя раёны павета як: г. Бельск, Храбалы, Орля і Бранск. Прычым злачынства супраць жыццю і здароўю грамадзян найчасцей сустракаюцца ў раёнах Вышак, Храбалоў і Даманова.
Каб магчы супрацьдзейнічаць гэткай сітуацыі сярод непаўналетніх, органы міліцыі правялі падрабязны аналіз. Аказалася, што **найчасцей злачынстваў дапускаюцца дзеці многадзетных сем'яў, сіроты, дзеці алкаголікаў і бацькоў, якія вядуць распушчаны спосаб жыцця.** У сувязі з гэтым апека над дзяцьмі слабая або зусім яе няма. Адным словам, прычыны злачынстваў непаўналетніх суб'ектыўныя і аб'ектыўныя. Каб у меру магчымасці скаардынаваць усе намаганні, Павятовая камендатура міліцыі ў Бельску перадала адпаведныя прапановы Аддзелу асветы, які павінен прыйсці з дапамогай так у сэнсе выхаваўчай апекі, як і матэрыяльнай. Паклікана таксама спецыяльную камісію, у склад якой увайшлі настаўнікі, прадстаўнікі маладзёжных арганізацый і міліцыянеры. Будзе яна займацца справамі непаўналетніх. (ак)

ФОТААБ'ЕКТЫВАМ ПА БССР

Аршанскі ільнокамбінат — адно з найбольшых прадпрыемстваў тэкстыльнай прамысловасці Савецкага Саюза. Ён выпускае багаты асартымент пражы.

ПАРАДЫ МАЛАДЫМ БАЦЬКАМ

Прачытай мне, мама

Перш, чым пачаць чытаць дзіцяці кнігу, трэба раней самому падрыхтавацца да гэтага, гэта значыць: прачытаць кнігу, прадумаць яе змест, прагледзець ілюстрацыі. І толькі тады можна прыступіць да чытання казкі, апавядання ці верша.

Падбіраць трэба цікавыя і добрыя кнігі. Бо кніга вучыць, развівае разумовыя здольнасці дзяцей, расшырае яго кругагляд, узбагачвае мову, вучыць ясна выкладаць свае думкі.

Дзіця яшчэ вельмі мала ведае аб навакольным свеце, і таму тэксты і ілюстрацыі кніг павінны папаўняць і расшыраць веды. Змест кніг павінен быць эмацыянальным, выклікаць у дзіцяці розныя пачуцці. Апавяданні і вершы павінны быць кароткімі, зразумелымі, з цікавым сюжэтам.

Кнігі павінны адпавядаць развіццю і ўзросту дзіцяці.

Першую кніжку дзіця атрымлівае тады, калі яму ўжо знаёмы намаляваныя ў ёй прадметы. Гэта бывае ў другім годзе жыцця. Найлепш даць пераглядаць «Элемэнтаж» або «Буквар». Там дзіця бачыць ката, мяч, кубікі, сабачку, адзенне, рэчку, карову і г. д. Дзіця з ахвотаю разглядае малюнкі і стараецца пераймаць «размову» жывёлы. Ведае ўжо, як «гаворыць» карова, певень, кошка, сабака.

На трэцім годзе дзіця распазнае ўжо ў малюнках дзеянне, невялікія здарэнні, асабліва калі маці або бацька памагае яму арыентавацца: расказвае, пытае, чытае. Дзіцяці падабаецца паўтараць усё, што чытаюць або расказваюць старэйшыя. Дзеці пачынаюць вывучаць напамяць кароценькія вершыкі. З вялікай прыемнасцю слухаюць яны расказы пра сябе і пра іншых дзяцей. Добра перад сном расказваць кароценькія, нескладаныя казкі.

Але ўжо ў пазнейшых гадах жыцця дзіцяці асабліва падабаюцца казкі. Яно пачынае адрозніваць рэальнае ад выдумкі. Казкі маюць вялікае значэнне для маральнага выхавання дзіцяці. Героі казак раскрываюць перад дзіцём разнастайнасць чалавечых характараў. Дзіця лёгка запамінае, што такое сумленнасць, адвага, мудрасць, лянота, зазнайства. Казкі развіваюць уяўленне дзіцяці.

Праца з кнігай не можа доўга прадаўжацца. Для дзіцяці 3—4 гадоў можна чытаць 10—15 мінут, для 5-цігадовага дзіцяці — 20 мінут, а 6—7 гадоў — 30 мінут. Вельмі шкодна чытаць адразу некалькі казак, апавяданняў або вершаў. Дзіця ўспрымае іх павярхоўна, уражанні хутка рассейваюцца, змяншаюцца. Яно ўсё пераблытае, нічога не запамятае. (лів)

МУЧАНІК

Сусветны рэкорд «пантафлярства» належыць жыхару Чыкага, які, калі ажаніўся, падпісаў на патрабаванні нарачонай перадшлюбны дагавор. У гэтым дагаворы знаходзіўся аж 31 пункт.

Малады муж забавязаўся, між іншым, да: пастаянна рабіць закупы, рабіць хатнія парадкі, аддаваць жонцы ўсю зарплату, адказацца на ўсё жыццё ад палявання, усялякіх матчаў, лоўлі рыбы. Акрамя таго нельга ўдзельнічаць у доўгіх пасяджэннях, заходзіць у бары і рэстараны, але мусіць вельмі сардэчна вітаць цёшчу, калі яна прыдзе да маладых. (а-лів)

ТЭЛЕФОНЫ НА СВЕЦЕ

У цэлым свеце маем цяпер 182 з палавінай мільёна тэлефонаў, гэта значыць два разы больш чым дзесяць год таму. Найбольш тэлефонаў маюць Злучаныя Штаты, Японія, Вялікабрытанія, ГФР, СССР, Канада, Францыя, Італія, Швецыя, Аўстралія.

Толькі дзве краіны, Бутан у Азіі і Мальдзівы на Індзейскім акіяне, тэлефонаў зусім не маюць. (мф)

БЫЛО ГЭТА...

40 ГОД ТАМУ НАЗАД

ГАЛАДОЎКІ

...У самы кароткі час — на працягу апошніх паўтара месяцаў — на Заходняй Беларусі прайшлі 3 галадоўкі палітзняволеных: 3-дзённая галадоўка ў Брэсцкай турме, 6-дзённая гераічная галадоўка палітзняволеных у Беластоцкай турме і прайшоўшая ў апошнія дні галадоўка зняволеных Віленскай (Лукішскай) турмы.

(З закліку ЦК МОПР-а Заходняй Беларусі).

РОСТ ПАРТЫІ, ПРАТЭСТЫ ПРАЦОЎНЫХ

...У важнейшых гарадах Заходняй Беларусі партыя вырасла за апошнія гады ў 2 разы (у гэты вынікі не ўключаны арыштаваныя за гэты перыяд таварышы).

...Першыя крокі ў галіне наладжання працы партыі на саміх прадпрыемствах: стварэнне першых пяці вытворчых ячэек у Беластоку, Брэсце, Гродна, стварэнне некалькі тартачных ячэек, наладжванне сувязей і стварэнне гурткоў на фабрыках (у Беластоку — 3), праца па стварэнню фабрычных камітэтаў.

...Пратэсты ў сувязі з галадоўкамі ў Вільні, Беластоку і Брэсце; пратэсты ў шэрагу саюзаў у Беластоку супраць пагрома ў Стара-Беразове.

(Са зводкі сакратарыята ЦК КПЗБ у Палітбюро ЦК КПП аб дзейнасці КПЗБ за другую палавіну 1926 г.).

ЗАБАСТОЎКІ

...У Беластоку адбыліся забастоўкі пекараў, краўцоў, на фабрыцы дыктаў і ў дрэваабрабляючых. Завастраюцца настроі ў масах тэкстыльнага пралетарыята, у сувязі з пагрозай зачынення фабрык. Адбылася дэманстрацыя — сход 500 беспрацоўных, дзе ППС пацярпела паражэнне, а нашы таварышы сталі на чале гэтай дэманстрацыі.

(«Чырвоны сцяг» № 8/50).

ГУРЫН

ЦК КПЗБ гэтым апавяшчае ўсе арганізацыі Кампартыі, усіх рабочых і сялян Заходняй Беларусі, што былы член Кампартыі Міхась Гурын, вядомы ў партыі пад мянушкамі (клічкамі) «Ян» і «Стах», цяпер з'яўляецца правакатарам. Нядаўна Гурын супольна з беларускімі эсэрамі, пад кіраўніцтвам і ў цесным супрацоўніцтве з дэфензівай, заснавалі так званую Беларускую сацыялістычную народную партыю з мэтай правацыраваць і разбіваць рэвалюцыйны рух у Заходняй Беларусі...

(«Чырвоны сцяг» № 8/50). (ювэ)

На нашых экранах

Кадр з фільма «Тры мушкецёры».

— Дапусцім, што вывад правільны, — перапыніў маўчанне падпалкоўнік Вольскі. — У такім выпадку нам не застаецца нічога іншага, як затрымаць шпіёна.

Шэф рассмяяўся:

— Мы ведаем значна больш. Гардэн паказаў, што агент накіраван у Панятоў.

— Не можа быць, — адпарыраваў Вольскі. — Агент, напэўна, не спавядаўся Гардэну. Ён быў бы безнадзейным ільшётам, калі б не трымаў свае планы ў сакрэце.

— Лагічна, — адказаў шэф, — але ці задумваліся мы над тым, чаму, паміраючы, Гардэн так ахвотна згадзіўся даць паказанні?

— Ён мог, напрыклад, кіравацца імкненнем у што б там ні стала адпомсціць.

— У тым вось і справа, — згадзіўся шэф. — Шпіён мог, не жадаючы гэтага, выбалбатаць важную для нас падрабязнасць. Прыміце пад увагу праўдзівасць усіх іншых даных, што расказаў нам Гардэн.

— У такім разе мы павінны вызначыць, ці можа шпіён шукаць у Панятове цікавячую яго інфармацыю, — рэзюмаваў Вольскі. — Як вядома, дыслацыруецца полк процілаветранай артылерыі, а таксама камандванне ракетнай дывізіі.

Пасля кароткага адпачынку Стэйнеке ўзяўся за работу. Ён зняў з сябе працелы шарсцяны камбінезон і апрануў выняты з чамадана касцюм, старанна прагледзеў дакументы і пералічыў грошы. Абодва чамаданы з рэчамі і радыёперадатчыкамі ён схаваў у спецыяльна выкапанай яме, у месцы, дзе галоўная апора моста ўваходзіла ў грунт. Пераапрануты, ён выйшаў з укрыцця на бліжэйшую дарогу з апаскаю азіраючыся па баках. Цяпер ён зваўся Войцэх Бурч, работнік гандлю, які ўжо тры месяцы шукае работу. І сапраўды, яго знешні выгляд поўнасцю адпавядаў гэтым даным.

Хутка накіраваўшыся ў бок бліжэйшага прыпынку аўтобуса, Стэйнеке неўзабаве сустрэў першых мясцовых жыхароў. Гэта былі два чыгуначнікі, якія горача спрачаліся з-за нейкага ключа. Ён паспяшаўся абысці іх, хоць яны не звярталі на яго ніякай увагі. Асмялеўшы, Стэйнеке падышоў да прыпынку, на якім ужо сабралася група пасажыраў. У чаканні аўтобуса людзі бавілі час, расказваючы ўсялякія гісторыі. Стэйнеке зноў пераканаўся, што ён ні ў каго не выклікае цікавасці. У ім пачало нарастаць пачуццё бяспекі і ўпэўненасці ў сябе. Калі Стэйнеке сеў у аўтобус, набыў білет і заняў месца ля акна, ён з палёгкай уздыхнуў. Кожны кіламетр пройдзенага шляху аддаляў яго, як ён думаў, ад небяспекі.

Праехаўшы каля трыццаці кіламетраў, аўтобус раптам затармазіў. Стэйнеке крыху прыўзняўся, паглядзеў у акно... і адчуў, як ад страху мурашкі папаўзлі па целе. На шашы стаяла некалькі пагранічнікаў са зброяй. «Папаўся!» — з жахам падумаў ён.

Тым часам у аўтобус увайшоў афіцэр ВОП-а разам са сваім памочнікам і ветліва папрасіў пасажыраў прад'явіць дакументы. Кантроль праходзіў дакладна і хутка. Калі афіцэр падышоў да Стэйнеке, той уручыў яму пасведчанне асобы і міжвольна заплюшчыў вочы.

— Устаць! Рукі ўгору! — раптам пачуў ён над сабой пранізлівы голас.

Стэйнеке ўстаў. Трасучыся ад хвалявання, ён падняў рукі над галавой.

— Гэта ж не вас датычыць, — спыніў яго афіцэр і вярнуў пасведчанне. — Ну, паехалі! — загадаў ён двум мужчынам, якія сядзелі за спіной Стэйнеке і дрыжалі ад страху.

Шпік няўпэўнена ўзяў у афіцэра пасведчанне асобы і цяжка апусціўся на сядзенне. Яго сусед, тоўсты, потны мужчына, рассмяяўся:

— Вас напалохалі, га? Гэтыя адкіды, далажу вам, швэндаюцца зараз усюды. Як вы думаеце, гэта былі бандзюгі, га? Няпэўна, так.

— Вы таксама едзеце ў Шчэцін? — спытаў яго сусед, не звяртаючы ўвагі на маўклівасць Стэйнеке.

— Так, — адказаў той ахрыплым голасам.

— Надоўга?

— Не, я тут праездам...

— А дзе вы жывеце, у гасцініцы?

— Так... Гэта значыць яшчэ не, я толькі збіраюся, — хутка направіўся Стэйнеке.

Таўсцяк задумаўся над чымсьці і сказаў:

— Калі не будзе месца ў гасцініцы, то, магчыма, у мяне.

...У мяне два пакоі, — дадаў ён, вагаючыся.

Стэйнеке нібы прачнуўся.

— Пра што вы гаворыце?

— Магчыма, у мяне пераначуеце? — працягваў пасажыр. — Гасцініцы перапоўнены, клапы...

У Стэйнеке забілася сэрца ад радасці. Прапанова якраз яму на руку. Усё ж ён зрабіў выгляд, быццам не адважваецца.

— Што вас непакоіць, — настойваў таўстун. — Добры вы хлопец, люблю такіх, — запэўняў ён шпіка.

ТРЫБУНА чытачоў

Спатканне з рыссю

Гэта здарэнне было ў 1935 годзе. Восенню. Бо як цяпер помню, пастухі пасвілі каровы на картафлісках. Хоць Шымкі ад Белавежскай пушчы 15 вёрст, невядома адкуль бегла рысь. Пастухі нарабілі ляманту, што бяжыць воўк, і пагналіся за ім цэлай ватагай. Рысь — жыхар пушчы, папаўшы ў поле, пачуўшы яшчэ такі крык накіравалася проста ў вёску. Думала, што садкі, то кнеі пушчанскія. Гэта было ў нядзелю, і на вуліцы было многа хлопцаў і мужчын. Убачыўшы рысь, яны кінуліся за ёю з крыкам: «Воўк, воўк!» Рысь спачатку скакала праз платы. За ёю хлопцы з каламі. Рысь ускочыла ў свіную загарадку. Свінні нарабілі такога шуму, што кінулася яна цераз плот назад. І тут дастала па хрыбце калом. Я за рыссю не ганяўся, бо трохі баяўся, я толькі ўглядаўся. Калом рысь дастала ад Алеся Гайдучэні. Страх у рысі быў вялікі. Убачыўшы ў Янкі Салаўя адчыненыя сені, скочыла туды. Тут Гайдучэня схапіў рысь за заднія лапы, а Салавей калом па галаве добра стукнуў. Так у сенях і затаўклі рысь. Да кухні і пакояў не пусцілі. Гэта было пад вечар. Вечарам меў адбыцца сход дзеля арганізацыі ў вёсцы кааператыва. Забітую рысь занеслі да сірна Юркі Раецкага і, з прыпаднятым духам, пайшлі да школы на сход. Лічылі, што такое ўдачнае паляванне на драпежніка, гэта добры знак для новага кааператыва (пазбудземся вызыску розных купцоў). Выбралі арганізацыйны камітэт. Я тут не баяўся і многа гаварыў за сялян. Пасля сходу пайшлі спрэчкі: што зрабіць з (яшчэ не садранай) рысінай скуры. Тут было многа прапаноў. Адны раілі са скуры зрабіць чучала і аддаць у школу напамяць патомкам. Іншыя, любіцелі горкай, даказвалі, што скуру трэба прадаць і памянуць рысь добрай выпіўкай. Падхалімы прапанавалі скуру начальству аддаць. Маўляў, лепшае будзе.

Ніводнай з гэтых прапаноў не было магчымасці здзейсніць, бо рана за рысю прыехаў паліцэйскі. Але сяляне не хацелі аддаць. Тады ён накінуў на свіран пячатку. На другі дзень прыехаў з Ваўкавыска ветэрынар і забраў рысь на абдзіранне. На баданне пайшлі і шымкаўцы. 25 чалавек паклікала ялоўская паліцыя на пастарунак. За апор уладзе. Пасля допыту хацелі пасадзіць у арышт Янку Несцера (як былога капраля), Юрку Раецкага і Алеся Гайдучэню (як былых грамадаўцаў), але, калі ўсе заявілі, што няхай усіх замыкаюць, то ноччу ўсіх пусцілі дамоў, да пераляканых бацькоў і жонак.

Потым мы даведаліся, што ў Ваўкавыскую скуру з рысі здзерлі і падарылі яе старасце. Так закончылася спатканне з рыссю ў вёсцы Шымкі.

Васіль Дзун

ЯНКА ЦЯЛУШЭЦКІ

Ураджэнец Новага Ляўкова з-пад Нараўкі. Пасля закончэння няпоўнай вышэйшай педагагічнай адукацыі стаў працаваць у суседняй вёсцы (Старое Ляўкова) настаўнікам. У гэтай школе вучацца дзеці і з яго вёскі. Навучае Янка Цялушэцкі беларускай мовы і літаратуры. У свайм асяроддзі з'яўляецца дзеячом БГКТ і Саюза вясковай моладзі. Янка Цялушэцкі жыве ў гушчы мас, ведае добра людзей і ўсе тыя справы, якія іх хвалююць. Вось аб гэтым усім, аб усіх падзеях у сваёй акаліцы піша ў «Ніву». Ён быў запрошаны 27. XI. 1966 года на пленум БГКТ, на якім праводзілася ацэнка «Нівы». Як адзін з найактыўнейшых і найлепшых многагадовых карэспандэнтаў «Нівы» атрымаў ад нашай рэдакцыі рэчавую ўзнагароду — актоўку. (мх)

НЕ ДАПЛАЧВАЮЦЬ 9 ГРОШЫ

Жыхары Белак ужо некалькі год дастаўляюць малако ў зборны пункт у Гайнаўцы. Членам малачарскай спулдзельні прыслугоўвае даплата да аднаго літра малака па 9 грошы. Але некаторыя гаспадары, у тым ліку і Сцяпан Лук'янюк (№ членскага білета 1539), з'яўляюцца членамі спулдзельні, але гэтых дадатковых грошай не атрымоўваюць. Чаму? Можа гэтыя грошы хто-небудзь сабе прысвойвае? Гэтае пытанне кіруем у адрас кіраўніцтва малачарні ў Гайнаўцы.

Ярош
Белкі

ЛІСТЫ Ў СССР

Вучні V—VIII класаў Стараляўкоўскай школы (Гайнаўскі павет) вядуць перапіску са сваімі равеснікамі з СССР. Ітак, з VIII класа піша пісьмы ў Савецкі Саюз 11 вучняў, з VII класа — 20 вучняў, з VI — 16 і з V — 6 вучняў. Гэтаму, несумненна, садзейнічала праца гуртка ТППР (Таварыства польска-савецкай дружбы), якая праводзіцца пад кіраўніцтвам настаўніка Міхала Іваціка. Перапіска ўзбагачае веды вучняў, абуджае ў іх дапытлівасць. Пастаянная перапіска пасадзейнічала і на ажыўленне абмену паштовымі маркамі, што важна ўсім філатэлістам.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ АДУКАЦЫЯ

Жыхары Масева I і II (Гайнаўскі павет) два разы ў тыдзень прыходзяць у мясцовую школу на курс сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (ПР). Свядомы і ўзброены ў веды гаспадар патрапіць падняць на значна вышэйшы ўзровень сельскагаспадарчую вытворчасць. Ужо цяпер удзельнікі курсу гавораць аб тым, што на вясну інакш будуць апрацоўваць зямлю. Штогод, на вясну наогул будзе лепш сялянам апрацоўваць зямлю, а гэта таму, што ў вёсцы адбылася камасацыя зямельных угоддзяў. Да гэтага часу 6-гектаровы гаспадар меў больш трыццаці кусочкаў зямлі.

Верас
Масева

АНАТОЛЬ ГУРЫН

Крушынянскі сельскагаспадарчы гурток запозна арганізаваўся. Згодна з новымі пастановамі ўлады не дазволяць нам купіць трактара, пакуль будуць вузкія палоскі. І вось таму крушынянцы карыстаюцца трактарам з суседняй вёскі Каматоўцы, якая ўжо не ў Сакольскім, а ў Беластоцкім павеце. У Каматоўцах малады але вельмі здольны трактарыст Анатоль Гурын. Ён у нашай вёсцы вельмі многа зааpаў поля. Пачаў араць ён пожню, а пасля ў загон пад жыта, пад бульбу і грэчку. Араў ён сваім «сталёвым конікам» удовам, бясконным гаспадарам і тым, хто мае коні. Араў ён і аблогі. Яшчэ нават у снежні апрацоўваў зямлю. Часта было чуваць рокат трактара і ў 20 гадзін вечара.

Зарабіў ён у Крушынянах для свайго гуртка каля 15 тысяч злотых. Гэты працавіты трактарыст выпрацаваў ужо ў гэтым годзе больш як 1300 гадзін. А гэта многа. Гэта ўжо напэўна рэкорд на цэлы павет не толькі свой, Беластоцкі, але і іншыя.

Дзякуючы трактарысту Анатолю Гурыну вельмі ж многа зямлі заарана ў Крушынянах. А гэта вельмі важна для ўраджаю заараць зямлю на зіму.

М. Макаль
Крушыняны

Дарагое Сэрцайка!

Ніколі не думаў, што і я буду пісаць да цябе і прасіць парады. Мо гэта трохі і смешна, бо мне ж усё-такі каля сарака год. Я ўдавец, асталася ў мяне двое дзяцей. А на гаспадарцы жыць з дзяцьмі самому мужчыне гэта ж вельмі цяжка. Таму вось я пастанавіў ажаніцца. Пасваталі мне дзяўчыну з вёскі за 15 кіламетраў. Паехаў я, і мне яна спадабалася. Яна маладая (23 гады), прыгожая. Але яна мае сына (4 гады). Хлапец, гэта значыць бацька Юркі, плоціць Галіне (так называецца мая дзяўчына) аліменты. Спачатку я нават і не думаў аб гэтым. Галіна мне падабалася, згадзілася за мяне выйсці, хоць я і старэйшы і маю двое дзяцей. Аднак пасля нейкага часу пачалі прыходзіць да мяне знаёмыя, а таксама і радня, і адмаўляць мяне ад жаніцьбы з Галінай, толькі з той прычыны, што яна мае дзіцё. Гавораць, што гэта не дзяўчына, што яна і калі выйдзе за мяне замуж таксама будзе рабіць як і калісьці рабіла. Што рабіць? Не ведаю, хто мае рацыю. а не хацеў бы дрэнна ажаніцца. Парай.

Ігнат
з Беласточчыны

Сваякі і знаёмыя, якія Вас адмаўляюць ад жаніцьбы з Галінай, не ж не ведаюць. А калі так, дык ці ж можна верыць на ўсё, што людзі гавораць аб кімсьці, калі самі не пераканаліся? То праўда, лёс Галіны не найлепшы, але ці ж можна абвінавачваць толькі Галіну? Мне здаецца што не. Галіна была маладая, пакахала, паверыла. А вось які вынік, калі паверыла нягодніку, а не чалавеку, які патрапіў адрачыся ад свайго сына. Мне здаецца, што калі Вам Галіна падабаецца, а Вы ёй, дык не павінны звяртаць увагі на людскія плёткі. Вы ж таксама маеце дзеці, таму напэўна дзеці Вашы будуць мець маці і бацьку.

Жадаю ўсяго найлепшага —

Сэрцайка

ЧЫТАЧЫ ПЫТАЮЦЬ - „НІВА" АДКАЗВАЕ

Пытанне. У часе маёй адсутнасці жонка забрала з памяшкання ўсе рэчы і з дзяцьмі выехала да маткі. Жонка нідзе не працавала і не толькі мая воратка і кнігі, але ўся мэбля і пасуда куплены мной і на мэблю маю даргэтуль рахункі выстаўленыя магазінам. Ці магу я патрабаваць звароту гэтых рэчаў?

Адказ: Мэбля і пасуда, купленыя за ваш заробак атрыманы пасля шлюбу, з'яўляюцца супольнай маёмасцю вашай і вашай жонкі. Пакуль трывае маёмасная супольнасць, якая ўзнікае пасля шлюбу, у сілу закона, не можна даходзіць падзелу супольнай маёмасці, а таксама не можна патрабаваць выдачы пасобных прадметаў. Падзелу маёмасці можна патрабаваць толькі пасля разводу. Праўда, закон прадбачыць магчымасць знясення праз суд маёмаснай супольнасці, але да гэтага патрэбны важныя прычыны, і ў практыцы здараецца гэта рэдка. Вы можаце патрабаваць выдачы прадметаў, якія вы набылі перад шлюбам, а таксама тыя, якія служылі выключна да заспакойвання вашых асабістых патрэб. Да гэтакіх залічаецца вопратка, а таксама і кнігі, калі яны былі куплены для сябе, прыкладам, яны патрэбныя да выконвання вашай прафесіі.

КІНО

Праграма
на 27. XII. 1966 г. — 1. I. 1967 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Gangster i urzędnik" (USA), 27—28.XII.1966 r. „Tomasz — oszust" (franc.), 29—30.XII.1966 r. „Dzwony dla bosych" (czeski), 31. XII. 1966 — 1. I. 1967 r.

Кляшчэлі
„Bambi" (USA), 27 — 28. XII. 1966 r. „Zabawa w muzeum" (węgierski), 29—30. XII. 1966 r. „Partie i spektorze" (jugosł.), 31. XII. 1966 — 1. I. 1967 r.

Дубіны
„Pan marszałek i ja" (NRF), „Rodzaj miłości" (angl.), 31. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Нарва
„Noc przedślubna" (czeski), „12 milionów Holendrów" (holenderski), 28. XII. 1966 — 1. I. 1967 r.

Нараўка
„Dom z facjatą" (radziecki), „Grzeszny anioł" (radz.), 28. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Чыжы
„Obok prawdy" (radz.), „Podróż nie z tej ziemi" (jugosł.), 28. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Дубічы Царкоўныя
„Kanciarze i spółka akcyjna" (ang.), „Dworek 4-ech dziewcząt" (jugosł.), 28. XII. 1966 r.— 1. I. 1967 r.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Niedziela sprawiedliwości" (polski), „Yanco" (meksykański), 28. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Орля
„Karambol" (węgierski), „Romans z nieznajomym" (USA), 28. XII. 1966 r — 1. I. 1967 r.

Райск
„Pociąg na tyły" (radz.), „Macario" (meksykański), 28. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Strzelby Apaczów" (USA), „Pierwszy dzień wolności" (polski), 28. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Міхалова
„Zwyczajny" (radz.), 27 — 28. XII. 1966 r. „Między liniami" (USA), 29—30. XII. 1966 r. „Ubranie prawie nowe" (polski), 31. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Złodziej brzoskwiń" (bułg.), 27.—28. XII. 1966 r. „Uwaga! czarny kot" (radz.), 29 — 30. XII. 1966 r. „Ucieczka z Paryża" (franc.), 31. XII. 1966 r. — 1 I. 1967 r.

Мілейчычы
„Bambi" (USA), 27 — 28. XII. 1966 r. „Sprawa Barnaby Kosa" (czeski), 29 — 30. XII. 1966 r. „Dzwony dla bosych" (czeski), 31. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Strachy zamku Spessart" (NRF), 27—28. XII. 1966 r. „Alibi nie wystarczy" (czeski, 29—30 XII. 1966 r. „Okno na Lunapark" (polski), 31. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Шудзялава
„Kto sieje wiatr" (USA), „Dwadzieścia godzin" (węgierski), 28. XII. 1966 r. — 1. I. 1967 r.

Сідра
„Królewskie dzieci" (NRD), 27—28. XII. 1966 r. „Pieczone gołąbki" (polski), 31. XII. 1966 — 1. I. 1967 r.

НІВА

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: redaczeiny 2-10-33, centrala 2-32-41 w. 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-181 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

Nakład 6 972 Bltk. D-2

ПРАЦЯГ БУДЗЕ ← see below

Калі яны прыбылі ў Шчэцін, таўстун зацягнуў Стэйнеке ў рэстаран. Заказалі абед і паўлітра чыстай. Таўстуна здзівіў воўчы апетыт новага знаёмага, які ў маланкавым тэмпе пажыраў стравы, якія падаваліся на стол. Яшчэ больш здзівіўся ён, калі справа дайшла да разліку.

Стэйнеке аплаціў двухсотзлотавай рахункак пяцісотзлотавай паперкай, вышягнутай з тоўстага пачка банкнотаў, не патрабуючы ў кельнера рэшты. Хоць гэта і быў рызыкоўны жэст, аднак Стэйнеке ведаў, што робіць. Трэба было чымсьці здзівіць таўстуна. Кельнер сагнуўся ў поўным павагі паклоне. Грошы, якімі Стэйнеке расплаціўся, былі ўзяты з чамадана Гардэна. Разам са сваімі ў яго цяпер было каля ста пяцідзесяці тысяч злотых.

Жыў таўстун у старой, запусцелай віле, абгароджанай высокім плотам, на ўскраіне Шчэціна. Жонка таўстуна, асоба невысокага росту, крыху згорбленая, з крючкаватым носам на румяным твары, сустрэла незнаёмца з яўным недавер'ем.

Муж і жонка адвялі Стэйнеке маленькі пакой наверсе. Тут шпік, нарэшце, адчуў сябе ў поўнай бяспецы. Цяпер ён мог спакойна абдумаць далейшыя дэталі сваёй «камандзіроўкі». Самае галоўнае — пеадкладна наладзіць кантакт з «Г-20».

ПРАЦЯГ БУДЗЕ

СВІНСКАЯ РЭЧ

Пару год таму назад, як Ігнат Лыч з вёскі Кругглых Протэрбаў вёз цераз Трасцянку сваім жалезным тарантасам новенькі парнік, ляскат ішоў на цэлую вёску. Людзі смяяліся: — Пару заморкаў мае ў хляве і парнік, дурніла, купіў... — А мо' жонка ляпуецца і гаршкоў цягаці не хоча?.. А Грышка Васілюк, гаспадар на цэлую Трасцянку так сказаў: — Чаго вы прычапіліся да чалавека? Ігнат сям'ю вялікую мае, у парніку як навараць зацеркі — для ўсіх хопіць.

Ігнат слухаў і маўчаў. Але рабіў сваё. Карміў свіньні і раздуваў сваю свінаферму. Усё, з году ў год, у яго змянялася. За кантрактаваныя вепручкі купіў новы балон. Пабудаваў новую, з відносенькімі вокнамі, хлеўню, ацеплены куратнік. Адчыканіў мураваны дом, большы ад вясковага клуба. Цяпер справіў «Юнака» на 3 калёсах з кошам. Штодня ўставіць 3 конаўкі малака і паехаў да злеўні.

А ў нядзельку пасадзіць сваю Дуню, якая распаслася, што ледзь улезе ў кош, і едуць цераз Трасцянку. А людзі паглядаюць, цокаюць і зайздросціць. Вось гэта гаспадар! Свінні паставілі на ногі!

Даўно ўжо Ігната перасталі называць Лычом. А як зрабіўся ён Лычкоўскім, то нават у Рагазах сярповая шляхта пачала ў ім дашукваца сваяка. Адным словам Ігнат так разжыўся, што тыя, якія былі багатымі, цяпер пры ім беднымі парабіліся. Але цяпер ужо людзі зразумелі Ігнатаву смыкалку.

Адзін цераз другога пытае, дзе купіць парнік. І мне ўдалося пераканаць свайго Кастуся, што трэба і нам падымаць сваю гаспадарку. У пошуках парніка аб'ездзілі мы ўсе акалічныя гаэсы. Але ў Нарве і Заблудаве хутчэй можна знайсці дулю з макам.

У аўторак павялі мы ў Гарадок на рынак прадаваць карову. — Давай, зойдзем у ГС, папытаем, ці няма парнікаў. Але мой Кастусь чыстае пута. Хтосьці ляпнуў яму, што як не дасі ў лапу, то не купіш. А ён і зачаў трайляваць пры людзях пра лапу, аж прадавец выгнаў нас з крамы.

Па дарозе заехалі ў Міхалова. Тут у жалезнай краме сказалі нам: — Ужо ад жніўня не маем парнікоў.

— А мо ведаеце, калі будуць? — пытаем.

— Ужо быў бы прывёз, — адказвае прадаўшчык. 20 парнікоў ужо меў заладаваных, але 10 было новых, а 10 зусім іржа з'ела. Апошнія трэба было б перацаніць. А цана на ўсе аднолькава. Не хацеў браць старых, то не далі і новых. Едзьце ў Беласток, у ваяводскіх магазінах ГС парнікоў колькі хочаце. Там прададуць.

— Дзякую за добрую раду!

Кастусь выскачыў як апараны.

— У Беласток не паеду, кабыла самаходаў баіцца, а ПКС-ам не прывязеш. Маеш, Мальвіна, адрас высылковага дома ў Лодзі? Прысылалі табе такіх прыгожых хустак. Напішы, хай яшчэ прышлюць парнік...

(У гэтым месцы канчаецца лімітаваны размер фельетона, які аж просіцца такога заканчэння...)

Эх прэзасы, прэзасы! Вы дбаеце толькі пра свае інтарэсы. Штодня вілкамі балерон рубаеце, гарбаткаю папіваеце, а пра ГС-ы зусім забываеце. Парнікі ў горадзе трымаеце, а ў вясковыя крамы капелюшы пільсёвыя пхаеце. Бегае з ГС-у ў ГС мужык, высалапіўшы язык, і пытае, дзе купіці парнік. Ці ж не свінская справа? Цікава толькі, чаму ПІХ так заціх? За такія свінскія рэчы трэба прыпамінаць прэзасам пугаю, дзе маюць лоб, а дзе плечы...

ЦЁТА МАЛЬВІНА

НІЎКА

ЧАМУ

Сваяк прыехаў здалёк да родных у горад.
— Чаму ты не папярэдзіў нас тэлеграмай? — пытаюцца ў яго.
— Я спачатку хацеў паслаць тэлеграму, але не паслаў, каб быць упэўненым, што застану вас дома.

ПРЫЧЫНА

— Раскажыце, як вам удалося ўскрыць сейф, — гаворыць суддзя абвінавачваемаму.
— Не магу, пан суддзя. У зале прысутнічае некалькі маіх канкурэнтаў.

НЕСПРАВЯДЛІВАСЦЬ

Прадавец: — За змяншэнне вагі спартсмена хваляць, а мяне чамусьці пад суд аддаюць.

ЯК ДАВЕДАЛАСЯ

Маладая маці расказвала сяброўкам, што, засцерагаючы сваё дзіця ад заразы, яна абавязкова кіпяціць усе рэчы, перш чым карыстаецца імі.
— А ведаеце, учора я выявіла, што ў Алескі ўжо прарэзаліся два зубы!
— Як вы аб гэтым даведаліся, дарагая? — спытала адна з сябровак.
— А я намацала іх пальцамі!
— Спадзяюся, вы палец пракіпяцілі?

УДВУХ З ДАНІЛАМ

Браты Міхась і Даніла заўсёды ў згодзе жылі паміж сабою, амаль ніколі не разлучаліся. Калі аднойчы малодшага з іх Міхася спыталі, ці жадае ён пайсці ў прымы да дзяўчыны ў суседняе сяло, дык той, доўга не думаючы, адказаў: — Я згодзен, але толькі каб удвух з Данілам.

ПАДАБАЕЦЦА

— Я чуў, што ты ўладкаваўся на працу.
— Уладкаваўся, але каб ты ведаў, як я стаміўся, пакуль знайшоў нешта падыходзячае.
— Нічога, затое, мусіць, работа падабаецца.
— А як жа! Нарэшце прыйшоў час, калі і я змагу адпачыць.

ПАШКАДАВАЛА

На экране двое закаханых. У яе ў руках прыгожая ваза з букетам кветак. Але вось паміж маладымі людзьмі ўзнікае спрэчка. Ад злосці каханая шпурляе вазу з кветкамі на падлогу і ўцякае ад маладога чалавека.
— Ай-яй-яй, разбілі не толькі шчасце, але і такую вазу! — голасна шкадуе адна з глядачак.

ВЕДАЕ, А ПЫТАЕ

— У якім вуху звініць?
— У левым.
— Не, не ўгадаў. У пра-а-вым.
— Значыцца, ты і сам ведаеш. Дык навошта пытаўся?

ЦЯЖКІ ЧАС

Маці да дачкі:
— За каго б ты, Марылька, хацела б выйсці замуж, за бландзіна ці за брунета?
— Э, дзе там перабіраць. Не адмовілася б і ад лысага.

ДОБРАЯ АТЭСТАЦЫЯ

— Скажыце, калі ласка, як вас завуць?
— А як хто хоча: жонка — распуснікам, бацька — гультаём, суддзя — злодзеем, толькі адзін адвакат хваліць.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Тані Жэпка з Кляшчэляў і Расціслава Беламызага з Косьвай, Гайнаўскага павета, змяшчаем баладу з фільма „Czterej pancerni i pies"

„Czterej pancerni i pies"

Deszcze niespokojne
potargały sad,
a my na tej wojnie
ładnych parę lat...

Do domu — wrócimy,
w piecu napalimy,
nakarmimy psa.
Przed nocą — zdążymy,
tylko zwyciężymy,
a to ważna gra!

Na niebie obłoki,
po wsiach pełno bzu,
gdzież ten świat daleki
pełen dobrych snów...

Powrócimy, wierni,
my czterej pancerni,
„Rudy" i nasz pies!
My czterej pancerni —
Powrócimy wierni —
po wiosenny bez. .

ЗАЗНАЎСЯ

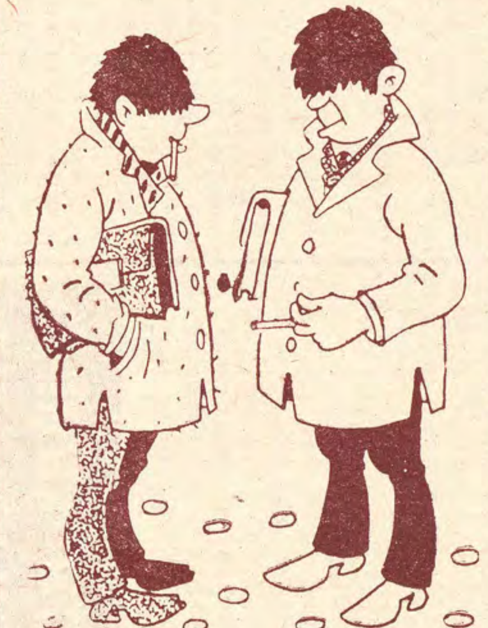
Сабака вырашыў: «Не буду з кудлай я жаніцца —
Хачу, каб жонкаю маёй была ваўчыца».
А гаспадар шукаў яго — ледзь не ўвесь лес прайшоў,
Ды толькі косці жаніха знайшоў.

А. Кешокаў

ПІЛА

Муж і жонка вярталіся дамоў з гаспадарчага магазіна, дзе набылі патрэбныя ім хатнія рэчы. Жонка ішла бадзёра, размахваючы пральнаю дошкай, а муж нёс пад пахаю папяровую пілу.
Па дарозе сустрэўся знаёмы:
— Што, пілу купілі, — пытае ён, быццам не верыць сваім вачам.
— Ды што вы — гэта мая карміліца, — адказвае муж прыціскаючы да сябе пілу, — а піла... вось яна, побач, — паказаў ён у бок жонкі.

З САВЕЦКАГА ГУМАРУ

— Ніначка, не магу ўспомніць, калі гэта мы з табой апошні раз сустракаліся...

Курёзы

ТАЛЕНТЫ І ПАКЛОННІКІ

Герман Каспар, былы асабісты мастак Адольфа Гітлера, які займаўся афармленнем яго кватэры і службовых памяшканняў, атрымаў нядаўна выгодны заказ ад урада Баварыі. Ён павінен напісаць вялікую карціну для славутай залы майстарзінгераў у Нюрнбергу. Нягледзячы на пратэсты многіх вядомых мастакоў, спецыяльная камісія передала заказ Каспару, устанавіўшы ганарар за карціну ў 85 тысяч марак.

«МУЖЧЫНСКІ БАЛЬ»

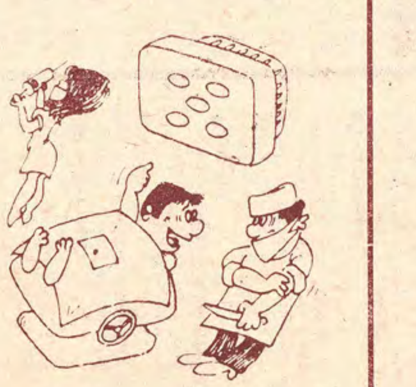
Каля 350 белых, галоўным чынам буйных камерсантаў, дырэктараў кампаній, прамыслоўцаў, дзеячаў кіно і іншых багатых асоб, якія сабраліся на загарадній віле аднаго з мільянераў у Іяганесбургу (Паўднёва-Афрыканскі Саюз) наладзілі дзікую оргію. Голыя ці паўапранутыя ў жаночую бялізну ўдзельнікі вечарынкі пілі і танцавалі. Прыцягнутыя шумам агенты паліцыі атрымалі адказ, што гэта ўсяго толькі бяскрыўдны мужчынскі баль, бо прысутнічаюць адны мужчыны.

ЗНАХОДЛІВАСЦЬ

Адзін з амерыканскіх прамыслоўцаў, якія спецыялізуюцца па выпуску туалетнай паперы, нядаўна знайшоў спосаб абысці канкурэнтаў: на стужках туалетнай паперы ён стаў друкаваць малюнак долара ў натуральную велічыню. Попыт на паперу адразу рэзка павялічыўся.

З паляўнічых расказаў

— А гэта не вельмі баліць?

Без слоў

АБ ЧЫМ ПАДУМАЎ

— Аб чым ты падумаў, калі я паслала табе паветраны пацалунак?
— Аб тым, што ты вельмі лянівая.

Іголка можа ўкалоць і тупым канцом.